

Paper Type: Original Article

Redesigning Social Insurance Support for Export-Oriented Industries: Prioritizing Social Security Challenges through Fuzzy Delphi and PIPRECIA

Javad Rayat*

Department of Management, Sohrevardi Higher Education Institute, Qazvin, Iran; javadrayat76@gmail.com.

Citation:

Rayat, R. (2026). Redesigning social insurance support for export-oriented industries: Prioritizing social security challenges through Fuzzy Delphi and PIPRECIA. *Management: Modeling, Analysis and Applications*, 3(1), 42-65.

Received: 17/08/2025

Reviewed: 20/09/2025

Revised: 25/10/2025

Accepted: 19/01/2026

Abstract

Purpose: Export-oriented industries require a supportive institutional environment, manageable operating costs, and insurance services aligned with the conditions of international competition. In this context, the Social Security Organization, as an institution affecting labor costs, employment stability, and social protection, can either strengthen or constrain firms' export capacity. Despite its importance, the specific challenges faced by the Social Security Organization in supporting export-oriented industries, particularly at the provincial level, have rarely been examined systematically and prioritized. Accordingly, this study aims to identify and prioritize the challenges the Social Security Organization faces in supporting export-oriented industries in Qazvin Province.

Methodology: This applied study adopts a multi-criteria decision-making approach. First, 22 challenges were identified through a literature review and classified into three main dimensions: complex insurance regulations and processes, financial burdens imposed on export employers, and legal and support-related challenges. The initial challenges were then screened using the Fuzzy Delphi method based on the judgments of 10 experts and specialists from the Social Security Organization of Qazvin Province, resulting in 17 validated factors. Finally, direct and reverse PIPRECIA methods were employed to determine the weights and priorities of the main and sub-challenges.

Findings: The results indicate that financial burdens imposed on export employers, with a weight of 0.389, represent the most critical challenge in the Social Security Organization's support for export-oriented industries. Legal and support-related challenges ranked second with a weight of 0.343, followed by complex insurance regulations and processes at 0.268. At the sub-challenge level, the mismatch between insurance benefits and premiums paid by export industries, the misalignment of social insurance schemes with the needs of export-oriented industries, and high social security premiums for employers were given the highest priority. These findings show that financial pressures and the incompatibility of insurance services with export-industry requirements are the main bottlenecks in this policy area.

Originality/Value: This study examines insurance-based support for export-oriented industries from the perspective of the Social Security Organization's operational and policy challenges, and prioritizes them according to their relative importance. By combining Fuzzy Delphi and PIPRECIA, the research provides both expert-based screening and structured prioritization of the identified challenges. The findings can inform reforms in premium policies, targeted insurance incentives, administrative process redesign, and the alignment of social security services with the specific needs of export-oriented industries.

Keywords: Challenges, Social security organization, Export-oriented industries, Multi-criteria decision-making methods.

Corresponding Author: javadrayat76@gmail.com

<https://doi.org/10.22105/mmaa.vi.93>

Licensee. **Management: Modeling, Analysis and Application**. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>).

بازطراحی حمایت‌های بیمه‌ای برای صنایع صادرات‌محور: اولویت‌بندی چالش‌های تامین اجتماعی با رویکرد دلفی فازی و پیرشیا

جواد رعیت*

گروه مدیریت، موسسه آموزش عالی سهروردی، قزوین، ایران.

چکیده

هدف: صنایع صادرات‌محور برای حفظ رقابت‌پذیری در بازارهای بین‌المللی نیازمند محیط نهادی پشتیبان، هزینه‌های قابل‌مدیریت و خدمات بیمه‌ای متناسب با شرایط فعالیت خود هستند. در این میان، سازمان تامین اجتماعی به‌عنوان یکی از نهادهای اثرگذار بر هزینه نیروی کار، پایداری اشتغال و امنیت اجتماعی، می‌تواند نقش مهمی در حمایت یا محدودسازی ظرفیت صادراتی بنگاه‌ها ایفا کند. با وجود اهمیت این موضوع، چالش‌های خاص سازمان تامین اجتماعی در پشتیبانی از صنایع صادرات‌محور، به‌ویژه در سطح استانی، کمتر به‌صورت نظام‌مند و اولویت‌بندی‌شده بررسی شده است. بر این اساس، پژوهش حاضر با هدف شناسایی و اولویت‌بندی چالش‌های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور در استان قزوین انجام شد.

روش‌شناسی پژوهش: این پژوهش از نظر هدف کاربردی است و با رویکرد تصمیم‌گیری چندمعیاره انجام شده است. ابتدا با مرور ادبیات و بررسی پیشینه پژوهش، ۲۲ چالش در قالب سه بعد اصلی شامل مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه‌ای، مشکلات مالی و بار مالی تحمیل‌شده به کارفرمایان صادراتی و چالش‌های قانونی و حمایتی شناسایی شد. سپس با استفاده از روش دلفی فازی و نظر ۱۰ نفر از خبرگان و کارشناسان سازمان تامین اجتماعی استان قزوین، چالش‌های اولیه غربالگری شدند و ۱۷ عامل نهایی مورد تایید قرار گرفتند. در ادامه، برای تعیین وزن و رتبه‌بندی چالش‌های اصلی و فرعی، از روش پیرشیا (PIPRECIA) مستقیم و معکوس استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد در میان چالش‌های اصلی، مشکلات مالی و بار مالی تحمیل‌شده به کارفرمایان صادراتی با وزن ۰/۳۸۹ مهم‌ترین چالش سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور است. چالش‌های قانونی و حمایتی با وزن ۰/۳۴۳ و مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه‌ای با وزن ۰/۲۶۸ در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. در سطح چالش‌های فرعی، عدم تناسب میان مزایای بیمه‌ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی، عدم تناسب بیمه‌های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات‌محور و نرخ بالای حق بیمه تامین اجتماعی برای کارفرمایان بالاترین اولویت را کسب کردند. این نتایج نشان می‌دهد فشارهای مالی و ناسازگاری خدمات بیمه‌ای با الزامات صنایع صادراتی، مهم‌ترین گلوگاه‌های حمایتی در این حوزه هستند.

اصالت/ارزش افزوده علم‌ی: این پژوهش مساله حمایت بیمه‌ای از صنایع صادرات‌محور را از منظر چالش‌های اجرایی و سیاستی سازمان تامین اجتماعی تحلیل می‌کند و به‌جای طرح کلی مشکلات، آن‌ها را بر اساس اهمیت نسبی و نقش تصمیم‌گیری رتبه‌بندی می‌نماید. تمرکز مطالعه بر ترکیب دلفی فازی و پیرشیا، امکان پالایش خبرگانی و اولویت‌بندی ساختاریافته چالش‌ها را فراهم کرده است. نتایج پژوهش می‌تواند مبنایی برای بازنگری در سیاست‌های حق بیمه، طراحی مشوق‌های بیمه‌ای هدفمند، اصلاح فرآیندهای اداری و تطبیق خدمات تامین اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات‌محور باشد.

کلیدواژه‌ها: چالش‌ها، سازمان تامین اجتماعی، صنایع صادرات‌محور، روش‌های تصمیم‌گیری چندمعیاره.

۱- مقدمه

صنایع صادرات‌محور به بخش‌هایی از اقتصاد یک کشور اطلاق می‌شود که تولیدات و خدمات آن‌ها عمدتاً برای بازارهای خارجی طراحی شده و بخش عمده‌ای از درآمد کشور را از طریق صادرات تامین می‌کنند. این صنایع معمولاً شامل تولیدات صنعتی، کشاورزی، معدنی و خدمات فنی و تخصصی هستند که توان رقابت در بازارهای جهانی را دارند. کشورهایی که موفق به توسعه صنایع صادرات‌محور شده‌اند، معمولاً از مزیت‌های

نسبی مانند نیروی کار ارزان، منابع طبیعی فراوان یا فناوری پیشرفته بهره می‌برند. به‌عنوان مثال، چین و آلمان به دلیل تمرکز بر تولیدات صنعتی و فناوری محور، به‌عنوان قطب‌های اصلی صادرات جهانی شناخته می‌شوند [1].

یکی از مهم‌ترین مزایای صنایع صادرات‌محور، ایجاد اشتغال و افزایش درآمد ملی است. این صنایع با گسترش فعالیت‌های خود، نیاز به نیروی کار بیشتر و تخصص‌های متنوع دارند که به کاهش بیکاری و بهبود سطح زندگی منجر می‌شود. علاوه بر این، صادرات محصولات و خدمات باعث ورود ارز خارجی به کشور می‌شود که برای تامین نیازهای وارداتی و تقویت زیرساخت‌های اقتصادی حیاتی است. با این حال، وابستگی بیش از حد به صادرات می‌تواند کشورها را در معرض شوک‌های خارجی مانند نوسانات قیمت جهانی یا تغییرات تقاضای بین‌المللی قرار دهد [2].

برای موفقیت در توسعه صنایع صادرات‌محور، کشورها نیازمند سیاست‌های حمایتی مناسب، بهبود زیرساخت‌ها و سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه هستند. همچنین، همکاری با سازمان‌های بین‌المللی و انعقاد توافق‌نامه‌های تجاری می‌تواند، دسترسی به بازارهای جدید را تسهیل کند. به‌عنوان مثال، کشورهای عضو اتحادیه اروپا از طریق سیاست‌های تجاری مشترک و کاهش موانع تعرفه‌ای، موفق به افزایش صادرات خود شده‌اند. در نهایت، تنوع‌بخشیدن به محصولات صادراتی و کاهش وابستگی به یک یا چند محصول خاص، می‌تواند ریسک‌های اقتصادی را کاهش دهد و پایداری رشد صادرات را تضمین کند [3].

صنایع صادرات‌محور به‌عنوان یکی از ارکان اصلی رشد اقتصادی در بسیاری از کشورها، نقش مهمی در ایجاد اشتغال و افزایش درآمدهای ارزی ایفا می‌کنند. این صنایع به دلیل ماهیت رقابتی خود، همواره تحت فشار برای کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری هستند. در این میان، سازمان تامین اجتماعی به‌عنوان نهادی که مسئولیت حمایت از نیروی کار و ارائه خدمات اجتماعی مانند بیمه‌های درمانی، بازنشستگی و بیکاری را بر عهده دارد، با چالش‌های متعددی در حمایت از کارگران این صنایع مواجه است. استان قزوین به دلیل دارا بودن صنایع صادرات‌محور متنوع، از جمله صنایع غذایی، نساجی و فلزی، نمونه‌ای مناسب برای بررسی این چالش‌ها است. استان قزوین به‌عنوان یکی از مراکز صنعتی کشور، دارای پتانسیل‌های زیادی در زمینه صنایع صادراتی است، اما عدم توجه کافی به چالش‌های موجود می‌تواند مانع از بهره‌برداری بهینه از این پتانسیل‌ها شود. برخی از چالش‌های شایان توجه ممکن شامل پیچیدگی‌های قانونی، کمبود منابع مالی، کاهش کیفیت خدمات و عدم هماهنگی بین سازمان‌ها است. از طرف دیگر، صنایع صادرات‌محور به دلیل رقابت شدید در بازارهای جهانی، اغلب مجبور به کاهش هزینه‌ها هستند. این کاهش هزینه‌ها می‌تواند به کم‌توجهی به حقوق کارگران و کاهش کیفیت خدمات تامین اجتماعی منجر شود. در استان قزوین، سازمان تامین اجتماعی با چالش‌هایی مانند کمبود منابع مالی، ضعف در اجرای قوانین کار، نابرابری در دسترسی به خدمات تامین اجتماعی و استفاده گسترده از قراردادهای موقت و غیر رسمی مواجه است. این چالش‌ها نه تنها بر رفاه کارگران تاثیر منفی می‌گذارد، بلکه می‌تواند به کاهش بهره‌وری و افزایش نارضایتی شغلی در صنایع صادرات‌محور منجر شوند [4]. با وجود اهمیت صنایع صادرات‌محور در اقتصاد ایران و نقش سازمان تامین اجتماعی در حمایت از این صنایع، پژوهش‌های محدودی به بررسی چالش‌های خاص این سازمان در استان قزوین پرداخته‌اند. بیشتر مطالعات موجود به‌صورت کلی به نقش سازمان تامین اجتماعی در اقتصاد ملی یا منطقه‌ای پرداخته‌اند و کمتر به مشکلات خاص این سازمان در حمایت از صنایع صادرات‌محور در سطح استانی توجه شده است. به‌عنوان مثال، تحقیقاتی که به بررسی تاثیر سیاست‌های حمایتی سازمان تامین اجتماعی بر رشد صنایع صادرات‌محور در قزوین پرداخته باشند، بسیار اندک هستند. همچنین، مطالعاتی که به تحلیل دقیق موانع مالی، اداری و فنی سازمان تامین اجتماعی در این زمینه بپردازند، این تحقیق به دنبال شناسایی و اولویت‌بندی این چالش‌ها با هدف ارائه راهکارهایی موثر برای بهبود وضعیت فعلی سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور در استان قزوین است. به این ترتیب، نتایج این تحقیق می‌تواند به سیاست‌گذاران و مدیران سازمان کمک کند تا تصمیمات بهتری در راستای تقویت و حمایت از این صنایع اتخاذ کنند.

بنابراین، مشارکت اصلی این پژوهش را می‌توان در دو نکته زیر خلاصه کرد:

۱. شناسایی و غربالگری چالش‌های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور با استفاده از روش دلفی فازی.

۲. اولویت‌بندی چالش‌های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور با استفاده از روش ارزیابی اهمیت نسبی معیارها بر اساس مقایسه زوجی محوری^۱.

ادامه مقاله به‌صورتی که مشخص می‌شود، ارایه شده است. در بخش بعدی به مبانی نظری و پیشینه تحقیق پرداخته خواهد شد؛ سپس روش تحقیق و مراحل اجرایی تحقیق بیان خواهد شد. بعد از آن نتایج به‌کارگیری روش پیشنهادی در یک مطالعه موردی ارایه خواهد شد. سرانجام، یک نتیجه‌گیری کلی به‌همراه پیشنهادهایی برای تحقیقات آتی ارایه خواهد شد.

۲- مبانی نظری تحقیق

۲-۱- سازمان تامین اجتماعی

در واقع تاریخچه هر سازمانی بهترین شناسنامه و معرف آن سازمان به حساب می‌آید. تاریخچه سازمان تامین اجتماعی به سال ۱۳۰۱ برمی‌گردد که در آن نظام بازنشستگی روی خوش خود را به روی تمامی کارکنان نشان داد. این نهاد سه اصل مهم را به یادگار گذاشت:

۱. حقوق و تامین خاص: برای کسانی که پس از خدمت‌کردن توانایی فعالیت خود را از دست می‌دهند.
۲. مقرری خاص: برای کسانی که به علت اتفاق یا رویدادی از کار افتاده می‌شوند.
۳. همچنین، کارفرما باید به حمایت از خانواده‌های افرادی بپردازد که در خدمت او بوده‌اند و فوت شده‌اند.

در اولین قدم‌های شکل‌گیری نهاد تامین اجتماعی، طرح تشکیل "صندوق احتیاط کارگران راه‌آهن" در سال ۱۳۰۹ به تصویب دولت رسید؛ سپس ساخت راه‌آهن سراسری برای حفظ حقوق کارگرانی که مشارکت در ساخت راه‌آهن داشتند اجرا شد. این قدم، باعث شد تا سازمان بیمه تامین اجتماعی بیش از پیش در میان مردم محبوب شود؛ سپس این سازمان مردمی از حقوق بیمه‌شدگان در مقابل خطرات ناشی از کار، از کارافتادگی، سنوات کاری، پرداخت مستمری بازنشستگی و ... حمایت کرد [5].

سازمان تامین اجتماعی یک سازمان بیمه‌گر اجتماعی است. مأموریت اساسی این سازمان پوشش کارگران مزد و حقوق‌بگیر (به شکل اجباری) و صاحبان مشاغل آزاد (به شکل اختیاری) است. ۱۳ میلیون نفر بیمه شده و ۳ میلیون نفر مستمری‌بگیر تحت حمایت این سازمان هستند، اگر اشخاص خانواده بیمه‌شدگان را نیز مورد توجه قرار می‌دهد، جمعیت تحت حمایت این سازمان به بیش از ۴۱ میلیون نفر می‌رسد. بر پایه قانون، سازمان تامین اجتماعی یک سازمان غیردولتی است. حدود ۹۰٪ از منابع مالی سازمان تامین اجتماعی از جای حق بیمه‌ها (با همکاری کارگر و کارفرما) تامین می‌شود و اتکا به منابع دولتی نیست؛ لذا، دارایی‌ها و سرمایه‌های سازمان تامین اجتماعی متعلق به اشخاص تحت پوشش در نسل‌های مستمر است و قادر نیست با هیچ‌یک از سازمان‌ها و موسسات دولتی یا غیردولتی تلفیق شود. ارکان مهم این سازمان همکاری سه‌جانبه کارفرمایان، بیمه‌شدگان و دولت در میادین گوناگون سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری‌های بزرگ و تامین منابع مالی است. هم‌اکنون سازمان تامین اجتماعی با ارایه بالغ بر ۲۰ نوع امتیازات دربردارنده انواع، مستمری‌ها، خدمات درمانی، حقوق بیکاری و پشتیبانی‌های کوتاه‌مدت به حدود ۵۲٪ از جمعیت کشور به‌عنوان کلان‌ترین سازمان ارایه‌دهنده پشتیبانی‌های اجتماعی در بعد راهبردهای بیمه اجتماعی، پهناترین چتر پشتیبانی را بر اشخاص گوناگون جامعه شامل کارگران، کارمندان، معلمان، دانشگاهیان و ... گسترده است؛ لذا، این سازمان باید به‌عنوان یک پتانسیل کلان در سمت باز توزیع درآمدها در جامعه و همین‌طور ابزاری جهت خلق عدالت اجتماعی به‌کار گرفته شود [6].

۲-۲- صنایع صادرات‌محور

بخش قابل‌توجهی از ارتباطات امروزه کشورها مربوط به روابط تجاری هست که یکی از ارکان این بخش صادرات است. به بیان دیگر از عواملی که سبب رشد و توسعه اقتصادی پایدار کشورها می‌شود، می‌توان به رونق در صادرات و تجارت بین‌الملل اشاره نمود، این مساله خود منجر به رشد

¹ Pivot Pairwise Relative Criteria Importance Assessment (PIPRECIA)

تولید و افزایش اشتغال می‌شود. بنابراین، بهبود وضعیت تجاری کشورها، منجر به افزایش ارزش‌آوری و پاسخگویی به نیازهای ارزی کشور می‌شود [7].

باتوجه به این مهم، واحدهای تجاری نیازمند بهبود توان مالی خود می‌باشند. توان مالی یک فرایند علمی است که به سازمان کمک می‌کند تا میزان استفاده موثر از منابع شرکت را برای به حداکثر رساندن منابع مالی اندازه‌گیری می‌کند [8]. به دیگر سخن توان مالی معیاری برای سنجش احتمال نیاز یک شرکت به حمایت اشخاص ثالث مانند سهامداران بانک‌ها دولت یا نهادهای رسمی به منظور تامین مالی و پرداخت دیون شرکت می‌باشد [9]. از این رو برای اینکه بتوانند وارد فعالیتهای تجاری شده و این فعالیت‌ها را ادامه داد، باید روش تامین مالی درستی را انتخاب نمود. تامین مالی شرکت‌ها عنصر کلیدی برای اجرای پروژه‌های سودآور در جهت رشد شرکت‌ها می‌باشد. مشخص نمودن منابع مالی بالقوه جهت سرمایه‌گذاری‌های لازم و تهیه برنامه‌های مالی مناسب امکان رشد و پیشرفت را برای شرکت‌ها فراهم می‌آورد. روش‌های تامین مالی شرکت‌ها به دو بخش تقسیم می‌گردند. سیاست‌های تامین مالی داخلی و سیاست‌های تامین مالی خارجی یکی از راه‌های تامین مالی صادرات است. صادرات اقدامی برای فروش محصولات تولیدشده کشور سازنده در کشور دیگر می‌باشد [10].

گروزدانوفسکا و همکاران [11] بیان کردند که صادرات به مجموعه اقدامات و فعالیت‌هایی گفته می‌شود که برای انتقال کالاها و خدمات شرکت‌های تجاری یا دولتی از یک کشور به کشور دیگر در قبال دریافت ارز و یا تهاتر آن با کالا و خدمات دیگر صورت می‌گیرد. مهم‌ترین شیوه‌های صادراتی عبارت‌اند از: صادرات مستقیم و صادرات غیرمستقیم. صادرات مستقیم به صادراتی گفته می‌شود که در آن حرکت کالا و تدارکات مستقیماً به سمت بازارهای خارجی صورت می‌گیرد.

بنابراین، می‌توان بیان داشت که صنایع صادرات‌محور به صناعی اطلاق می‌شود که عمده تولیدات آن‌ها به بازارهای خارجی صادر می‌شود. این صنایع به‌عنوان یکی از ارکان اصلی توسعه اقتصادی و رشد پایدار در کشورهای مختلف شناخته می‌شوند. باتوجه به جهانی شدن اقتصاد و افزایش رقابت در بازارهای بین‌المللی، صنایع صادرات‌محور نقش مهمی در ایجاد اشتغال، افزایش درآمد ملی و بهبود تراز تجاری کشورها ایفا می‌کنند. این صنایع معمولاً در زمینه‌هایی مانند کشاورزی، صنایع غذایی، نساجی، الکترونیک و فناوری‌های پیشرفته فعالیت می‌کنند [12].

یکی از ویژگی‌های بارز صنایع صادرات‌محور، توانایی آن‌ها در ایجاد ارزش افزوده بالا است. این صنایع با استفاده از منابع داخلی و فناوری‌های نوین، محصولات با کیفیت و رقابتی تولید می‌کنند که می‌توانند در بازارهای جهانی به فروش برسند. این امر نه تنها به افزایش درآمد ملی کمک می‌کند، بلکه باعث جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و انتقال فناوری به کشور می‌شود. به همین دلیل، حمایت از این صنایع به‌عنوان یک اولویت در سیاست‌های اقتصادی کشورها مطرح است [13].

علاوه بر این، صنایع صادرات‌محور به دلیل ایجاد اشتغال و کاهش نرخ بیکاری در کشورها از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند. این صنایع معمولاً به نیروی کار ماهر و آموزش‌دیده نیاز دارند و به همین دلیل، می‌توانند به بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی جامعه کمک کنند. همچنین، با افزایش صادرات، درآمد‌های ارزی کشور افزایش یافته و این امر می‌تواند به تقویت ارزش پول ملی و کاهش وابستگی به منابع داخلی کمک کند. از سوی دیگر، صنایع صادرات‌محور با چالش‌هایی نیز مواجه هستند. این چالش‌ها می‌تواند شامل رقابت شدید در بازارهای جهانی، تغییرات سریع در تقاضای مصرف‌کنندگان و نیاز به نوآوری مداوم باشند. برای موفقیت در این صنایع، شرکت‌ها باید به‌طور مداوم به بهبود کیفیت محصولات، کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری توجه کنند. همچنین، ایجاد زیرساخت‌های مناسب و حمایت‌های دولتی می‌تواند به تقویت این صنایع کمک کند.

در نهایت، صنایع صادرات‌محور به‌عنوان یک موتور محرک برای رشد اقتصادی و توسعه پایدار کشورها شناخته می‌شوند. این صنایع با ایجاد فرصت‌های شغلی، افزایش درآمد ملی و بهبود تراز تجاری، نقش مهمی در بهبود کیفیت زندگی افراد ایفا می‌کنند. به همین دلیل، توجه به توسعه این صنایع و حمایت از آن‌ها در سیاست‌های اقتصادی کشورها ضروری است [14].

۳- پیشینه تحقیق

در جدول ۱ طبقه‌بندی ادبیات بر اساس اسامی نویسندگان، سال، عنوان و نتایج ارائه شده است.

جدول ۱ - خلاصه پژوهش‌های پیشین.

Table 1- Summary of previous research.

ردیف	محقق / سال	عنوان	نتایج
1	نریمانی و همکاران [15]	ارایه الگوی سیاستی برای ارتقا حمایت‌های صادرات‌محور شرکت‌های دانش‌بنیان، مطالعه موردی برنامه‌های معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رییس‌جمهور	نتایج تحقیق آشکار می‌سازد که سیاست‌های اجرایی در ساختارهای دولتی کشور، به‌ویژه در معاونت علمی و فناوری دارای نقاط ضعفی است که نیاز به اصلاح و بهبود دارد؛ از جمله این نقاط ضعف می‌توان به ضرورت توجه بیشتر به صادرات شرکت‌های دانش‌بنیان، تمرکز زدایی از انکابودجه و حمایت‌های مالی و بهره‌گیری حداکثری از زیرساخت‌های نوآوری و فناوری در کشور اشاره کرد. همچنین، توجه به شبکه ایرانیان خارج از کشور و استخراج آمار جامع از صادرات رسمی و غیر رسمی این شرکت‌ها از دیگر نکات حایز اهمیت در راستای بهبود سیاست‌های حمایتی است.
2	خیرالدین و قادری [16]	کارکرد مولد و صادرات‌محور مناطق ویژه اقتصادی بندری در توسعه درون‌زای منطقه‌ای مورد کاوی منطقه ویژه اقتصادی بندر امیرآباد	نتایج حاکی از آن است که بیشتر سرمایه‌گذاری‌ها به سمت فعالیت‌های واردات‌محور (انبار، مخازن و سیلو) رفته است. در حالی که بیشترین سهم اشتغال در بخش‌های تولیدی مانند صنایع چوب و مصالح ساختمانی است که این فعالیت‌ها ظرفیت‌های بالفعل و بالقوه صادراتی نسبی بالایی دارند و علی‌رغم ظرفیت مناسب این فعالیت‌های صادراتی، تعداد کمتری از واحدهای سرمایه‌گذاری را دارند. برای خروج از وضعیت موجود و رونق تولید در منطقه رویکردهای جذب سرمایه‌گذاری‌های لازم در صنایع تبدیلی و فرآوری محصولات باغی و دامی، ایجاد خوشه‌های صنعتی پشتیبان، توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی می‌تواند دنبال شود و دیپلماسی دریایی در راستای گسترش تعاملات تجاری اوراسیا و برنامه‌ریزی برای شکوفایی هرچه بیشتر واحدهای مولد صنعتی و کشاورزی مجاور منطقه ویژه را تقویت کند.
3	صرافی زنجانی و مهرگان [17]	اثر نامتقارن ریسک نرخ ارز بر شاخص سهام صنایع صادرات‌محور با استفاده از مدل NARDL	بر اساس نتایج به‌دست آمده از مدل اصلی تحقیق یعنی مدل خودرگرسیون با وقفه توزیعی نامتقارن مشخص گردید. اثر افزایش نرخ دلار بر هر دو شاخص در کوتاه‌مدت و بلندمدت مثبت و معنی‌دار و اثرگذاری کاهش آن بی معنی می‌باشد. به‌علاوه ضرایب استخراج‌شده نشان از اثرگذاری بیش‌تر شوک مثبت دلار آزاد بر شاخص شیمیایی نسبت به شاخص فلزات اساسی دارد. متغیر کنترلی در نظر گرفته شده تحقیق یعنی، قیمت نفت خام اوپک نیز اثر مستقیم و معنی‌داری بر هر دو شاخص مورد بررسی در کوتاه‌مدت و بلندمدت نشان می‌دهد.
4	زواری و خماخم [18]	تاثیر جهت‌گیری نهادی بر عملکرد صادرات: نقش میانجی نوآوری شرکت	نتایج نشان می‌دهد که جهت‌گیری نهادی بر عملکرد صادراتی تاثیر دارد، به‌ویژه از طریق بعد "انطباق" آن. همچنین نتایج نشان می‌دهد که نوآوری می‌تواند رابطه بین جهت‌گیری نهادی و عملکرد صادراتی را میانجی‌گری کند.
5	شبانوف و همکاران [14]	تشکیل یک اقتصاد کشاورزی صادرات‌محور و نوآوری‌های باز منطقه‌ای	بر اساس نتایج حاصل از تحلیل عاملی، نقش کم‌تر از حد انتظار شاخص‌های سرمایه‌گذاری در کشاورزی، شدت و کارایی تولید کشاورزی مشخص شد. همچنین، بر اساس نتایج تحلیل خوشه‌ای، پنج گروه از مناطق شناسایی شدند که تفاوت‌های قابل‌توجهی در سطح سرمایه‌گذاری در کشاورزی، حجم تولید انواع اصلی محصولات کشاورزی و صادرات و محصولات غذایی صادراتی داشتند.

جدول ۱- ادامه.

Table 1- Continued.

ردیف	محقق / سال	عنوان	نتایج
6	نیدی پرابهاو [19]	ظهور و سقوط صنایع صادرات‌محور تایلند	نتایج نشان داد که کاهش سطح سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی ناشی از آشفتگی‌های سیاسی تایلند و احساسات بدبینانه کسب‌وکار، توانایی و رقابت‌پذیری صادرات را کاهش داده است. سقوط صنایع صادرات‌محور تایلند را می‌توان به ناتوانی کشور در جذب ورودی‌های سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی نسبت داد. برخی از صنایعی که قادر به جذب جریان‌های مداوم سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی هستند، رقابتی باقی می‌مانند، در حالی که سایر صنایعی که نمی‌توانند، به تدریج از بازار جهانی عقب‌نشینی خواهند کرد.
7	واسیلوا و همکاران [13]	رقابت بین‌المللی صنایع صادرات‌محور در بلغارستان	نتایج نشان داد که رقابت‌پذیری بین‌المللی بلغارستان به تدریج بهبود یافته است، اما همچنان در سطح نسبتاً پایینی قرار دارد، زیرا تولیدکنندگان بلغارستانی عمدتاً بر اساس قیمت رقابت می‌کنند، سرمایه‌گذاری بسیار کمی در تحقیق و توسعه انجام می‌دهند، به هزینه‌های پایین نیروی کار متکی هستند و کالاهایی با ارزش افزوده کم تولید می‌کنند.

شکاف تحقیق در زمینه شناسایی و اولویت‌بندی چالش‌های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور، به‌وضوح در عدم وجود مطالعات جامع و سیستماتیک در این حوزه نمایان است. با وجود اهمیت صنایع صادرات‌محور در توسعه اقتصادی و ایجاد اشتغال، نقش سازمان تامین اجتماعی به‌عنوان یک نهاد کلیدی در حمایت از این صنایع به‌طور کامل مورد بررسی قرار نگرفته است. این موضوع به‌ویژه در استان قزوین که به‌عنوان یکی از قطب‌های صنعتی کشور شناخته می‌شود، نیازمند توجه بیشتری است. علاوه بر این، بسیاری از پژوهش‌ها به بررسی چالش‌های عمومی سازمان تامین اجتماعی پرداخته‌اند، اما به چالش‌های خاصی که این سازمان در حمایت از صنایع صادرات‌محور با آن‌ها مواجه است، کمتر پرداخته شده است.

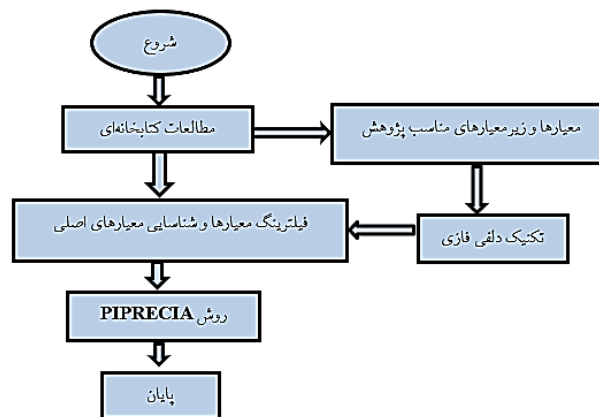
این شکاف تحقیق نشان‌دهنده نیاز به شناسایی دقیق‌تر این چالش‌ها و اولویت‌بندی آن‌ها به‌منظور ارایه راهکارهای موثر برای بهبود عملکرد سازمان تامین اجتماعی در این زمینه است. همچنین، عدم وجود یک چارچوب تحلیلی مشخص برای ارزیابی چالش‌های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور، مانع از درک عمیق‌تر این موضوع شده است. این شکاف تحقیق می‌تواند به‌عنوان یک فرصت برای پژوهشگران و تصمیم‌گیرندگان در جهت توسعه مدل‌های حمایتی موثرتر و بهبود سیاست‌گذاری‌ها در این حوزه مورد استفاده قرار گیرد. به‌طور کلی، این تحقیق می‌تواند به پرکردن این شکاف‌ها کمک کرده و به بهبود وضعیت صنایع صادرات‌محور در استان قزوین و سایر مناطق کشور منجر شود. باتوجه به این شکاف‌ها، پژوهش حاضر به شناسایی و اولویت‌بندی چالش‌های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور است. این پژوهش تلاش دارد تا با شناسایی چالش‌های موجود و ارایه راهکارهای موثر، زمینه‌های لازم برای رشد و توسعه صنایع صادرات‌محور را فراهم کند.

۴- روش تحقیق

تحقیق حاضر از نظر هدف یک پژوهش کاربردی است که در آن به شناسایی و اولویت‌بندی چالش‌های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور پرداخته شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تعدادی از خبرگان و کارشناسان سازمان تامین اجتماعی شهر قزوین می‌باشد که تعداد آن‌ها ۱۰ نفر است. جمع‌آوری داده‌های موردنیاز برای این پژوهش به سه صورت کتابخانه‌ای، مراجعه به اسناد و مدارک و میدانی است. در روش میدانی با استفاده از پرسشنامه و توزیع آن در بین جامعه آماری داده‌های موردنیاز برای انجام پژوهش، جمع‌آوری شد. پرسشنامه طراحی شده در اختیار تمامی خبرگان که دارای شرایط خبرگی حداقل سن ۳۵ سال، حداقل سابقه ۱۰ سال و حداقل تحصیلات کارشناسی ارشد داشته باشند، قرار داده شده است. لازم به توضیح است اگر چه افراد خبره از شایستگی‌ها و توانایی‌های ذهنی خود برای انجام مقایسات استفاده می‌نمایند، اما باید به این نکته توجه داشت که فرایند سنتی کمی سازی دیدگاه افراد، امکان انعکاس سبک تفکر انسانی را به‌طور کامل ندارد. به عبارت بهتر، استفاده از مجموعه‌های فازی، سازگاری بیشتری با عبارات کلامی و بعضاً مبهم انسانی دارد. بنابراین، بهتر است که با استفاده از مجموعه‌های فازی (به‌کارگیری

اعداد فازی) به پیش بینی بلندمدت و تصمیم گیری در دنیای واقعی پرداخت. در این پژوهش ابتدا با استفاده از دور مذاکرات دلفی به شیوه فازی چالش های تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات محور شناسایی می شوند، در نهایت با استفاده از رویکرد PIPRECIA چالش های تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات محور اولویت بندی می شوند.

در این پژوهش، باتوجه به اینکه از ابتدا برای قدم برداشتن در مراحل تحقیق، پروتکل هایی تعریف می شود. بنابراین، دارای قابلیت اعتبار، تایید است. همچنین، باتوجه به اینکه کلیه مراحل تحقیق به روشنی معرفی و بیان شده اند، لذا قابل انتقال و تعمیم به پژوهش های دیگر نیز می باشد. سرانجام، باتوجه به اینکه در طول تحقیق همواره سعی می شود تا مدلی درخور و مناسب تهیه و ساخته شود، محقق با مقایسه آن در مقابل مدل های موجود تلاش می کند تا از مدل ساخته شده در ذهن خواننده اطمینان ایجاد نماید. به طور کلی، چارچوب پیشنهادی تحقیق مطابق با شکل ۱ است.

شکل ۱- مراحل اجرای تحقیق.

Figure 1- Research implementation steps.

۵- مراحل اجرایی تحقیق

۵-۱- روش دلفی فازی

روش دلفی فازی جهت تایید و یا غربالگری شاخص های پژوهش در محیط عدم قطعیت انجام می شود مراحل این روش در ادامه آورده شده است [20].

۱. شناسایی شاخص های پژوهش با استفاده از مرور جامع مبانی نظری پژوهش.
۲. جمع آوری نظرات متخصصان تصمیم گیرنده: تعیین اهمیت هر شاخص بر اساس طیف جدول ۲.

جدول ۲- عبارات زبانی و اعداد دلفی فازی [21].

Table 2- Linguistic expressions and fuzzy Delphi numbers [21].

عبارات زبانی	اعداد فازی مثلثی
خیلی کم	(0.0,0.25)
کم	(0, 0.25, 0.5)
متوسط	(0.25,0.5, 0.75)
زیاد	(0.5,0.75,1)
خیلی زیاد	(0.75,1,1)

تایید و غربالگری شاخص ها

برای هر عدد فازی که بر اساس رابطه (۱) باشد، ابتدا میانگین هر کدام از کران های فازی بر اساس رابطه (۲) تا رابطه (۴) محاسبه می شود.

$$\tilde{t}_{ij} = (a_{ij}, b_{ij}, c_{ij}), \quad i = 1, 2, \dots, j = 1, 2, \dots, m. \quad (۱)$$

$$a_j = \sum \frac{a_{ij}}{n}. \quad (۲)$$

$$b_j = \sum \frac{b_{ij}}{n}. \quad (۳)$$

$$c_j = \sum \frac{c_{ij}}{n}. \quad (۴)$$

سپس، با استفاده از رابطه (۵) اعداد فازی نهایی به عدد غیرفازی تبدیل می‌شود.

$$Crisp = \frac{a + b + c}{3} c_j = \sum \frac{c_{ij}}{n}. \quad (۵)$$

در این پژوهش مقدار آستانه حذف عدد ۰/۷ در نظر گرفته شده است. به این صورت که هر کدام از شاخص‌ها عدد غیر فازی کمتر از ۰/۷ کسب کرده باشد حذف می‌شود.

تکنیک PIPRECIA

روش PIPRECIA از روش‌های تصمیم‌گیری چندمعیاره می‌باشد این روش در سال ۲۰۱۷ توسط استنوج کیک و همکاران [22] ارایه شد. مراحل این روش در ادامه آورده شده است.

مرحله ۱- مجموعه معیارهای ارزیابی مربوطه را تعیین کنید و آن‌ها را بر اساس اهمیت مورد انتظار آن‌ها به ترتیب نزولی مرتب کنید.

مرحله ۲- با شروع از معیار دوم، اهمیت نسبی s_j را به صورت زیر تعیین کنید:

$$s_j = \begin{cases} > 1, & \text{when } C_j > C_{j-1}, \\ 1, & \text{when } C_j = C_{j-1}, \\ < 1, & \text{when } C_j < C_{j-1}. \end{cases} \quad (۶)$$

مرحله ۳- ضریب k_j را به صورت زیر تعیین کنید:

$$k_j = \begin{cases} 1, & j = 1, \\ 2 - s_j, & j > 1. \end{cases} \quad (۷)$$

مرحله ۴- وزن محاسبه شده مجدد (q_j) را به صورت زیر تعیین کنید:

$$q_j = \begin{cases} 1, & j = 1, \\ \frac{q_{j-1}}{k_j}, & j > 1. \end{cases} \quad (۸)$$

مرحله ۵- وزن نسبی معیارهای ارزیابی را به شرح زیر تعیین کنید:

$$w_j = \frac{q_j}{\sum_{k=1}^n q_k}. \quad (۹)$$

روش توسعه یافته PIPRECIA

با در نظر گرفتن انطباق‌های فوق، روند محاسباتی روش PIPRECIA معکوس را می‌توان به طور دقیق به صورت زیر ارایه کرد:

مرحله ۱- با شروع از دومین معیار کم اهمیت، اهمیت نسبی معکوس را به صورت زیر تعیین کنید:

$$s'_j = \begin{cases} > 1, & \text{when } C_j > C_{j+1}. \\ 1, & \text{when } C_j = C_{j+1}. \\ < 1, & \text{when } C_j < C_{j+1}. \end{cases} \quad (10)$$

مرحله ۲- ضریب معکوس (k'_j) را به صورت زیر تعیین کنید:

$$k'_j = \begin{cases} 1, & j = n. \\ 2 - s'_j, & j < n. \end{cases} \quad (11)$$

مرحله ۳- وزن معکوس محاسبه شده (q'_j) را به صورت زیر تعیین کنید:

$$q'_j = \begin{cases} 1 = n, \\ \frac{q'_{j+1}}{k'_j}, & j < n. \end{cases} \quad (12)$$

مرحله ۴- وزن نسبی معکوس معیارهای ارزیابی را به شرح زیر تعیین کنید:

$$w'_j = \frac{q'_j}{\sum_{k=1}^n q'_k}. \quad (13)$$

در این جا: w'_j نشان دهنده وزن معکوس معیار j است.

تعیین وزن حاصل از معیارها

وزن w'' معیارها در PIPRECIA-E باید به روش زیر محاسبه شود:

$$w''_j = \frac{1}{2} (w_j + w'_j). \quad (14)$$

در این جا: w_j ، w'_j و w''_j وزن های معیار j را که به ترتیب با استفاده از روش های PIPRECIA، معکوس PIPRECIA و PIPRECIA-E به دست می آیند نشان می دهند.

۶- یافته ها

جهت به کارگیری رویکرد دلفی فازی و PIPRECIA در یک مطالعه موردی به اولویت بندی چالش های تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات محور پرداخته شده است. در اولین گام این تحقیق، مهم ترین چالش ها از طریق بررسی سیستماتیک در منابع علمی تئوریک داخلی یا خارجی استخراج می شود. بر اساس بررسی منابع تئوریک، مرتبط ترین موارد برای چالش های تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات محور انتخاب شدند. عوامل کلیدی شناسایی شده به هم مرتبط هستند و عوامل فردی یا مستقل نیستند. برای این منظور، در این تحقیق عوامل کلیدی شناسایی شده بر اساس مطالعه ادبیات موجود مطابق با جدول ۳ شناسایی شده اند.

جدول ۳- معرفی عوامل اثرگذار چالش‌های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور.

Table 3- Introducing the factors affecting the challenges of the social security organization in supporting export-oriented industries.

چالش اصلی	چالش فرعی	منبع
مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه‌ای	پیچیدگی فرایند ثبت‌نام و دریافت خدمات بیمه‌ای عدم شفافیت در قوانین بیمه‌ای مرتبط با صنایع صادراتی زمان‌بر بودن روند رسیدگی به درخواست‌های کارفرمایان صادرات‌محور بروکراسی اداری در ارائه خدمات بیمه‌ای عدم تناسب بیمه‌های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات‌محور نبود سیستم یکپارچه و آنلاین برای خدمات تامین اجتماعی هزینه‌های بالای دادرسی و حل اختلافات بیمه‌ای	[12], [13]
مشکلات مالی و بار مالی تحمیل‌شده به کارفرمایان صادراتی	نرخ بالای حق بیمه تامین اجتماعی برای کارفرمایان عدم تناسب میان مزایای بیمه‌ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی جریمه‌های سنگین برای تاخیر در پرداخت حق بیمه عدم ارایه مشوق‌های مالی و تسهیلات بیمه‌ای برای صنایع صادرات‌محور تاثیر نوسانات ارزی بر هزینه‌های بیمه‌ای عدم امکان کاهش یا تقسیط حق بیمه برای صنایع در شرایط بحران اقتصادی الزام پرداخت بیمه برای کارگران فصلی و پاره‌وقت بدون انعطاف‌پذیری مشکلات مالی سازمان تامین اجتماعی و تاثیر آن بر خدمات‌رسانی	[19]
چالش‌های قانونی و حمایتی	عدم تطابق قوانین تامین اجتماعی با نیازهای صنایع صادراتی نبود سیاست‌های حمایتی مشخص برای صنایع صادرات‌محور کمبود برنامه‌های ویژه بیمه‌ای برای توسعه صادرات نبود تعامل کافی میان تامین اجتماعی و سازمان‌های اقتصادی و صادراتی عدم ارایه معافیت‌های بیمه‌ای به صنایع نوپا و دانش‌بنیان صادراتی ضعف در نظارت بر عملکرد تامین اجتماعی در حمایت از صادرات تاخیر در اصلاح قوانین مرتبط با بیمه و حمایت‌های اجتماعی	[18]

۱-۶- نتایج روش دلفی فازی

در این مرحله، پرسشنامه‌ای شامل ۲۲ چالش سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور در اختیار اعضای گروه خبره قرار گرفت و از آن‌ها درخواست شد، نظر خود را درباره هر معیار در قالب متغیرهای کلامی مندرج در پرسشنامه بیان کنند. نتایج اولیه از نظرات خبرگان در جدول ۴ آورده شده است.

جدول ۴- نتایج نظرات خبرگان.

Table 4- Results of expert opinions.

چالش اصلی	چالش فرعی	میزان اهمیت				
		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه‌ای	پیچیدگی فرایند ثبت‌نام و دریافت خدمات بیمه‌ای	0	0	0	5	5
	عدم شفافیت در قوانین بیمه‌ای مرتبط با صنایع صادراتی	0	0	1	2	7
	زمان‌بر بودن روند رسیدگی به درخواست‌های کارفرمایان صادرات‌محور	0	0	1	6	3
بروکراسی اداری در ارائه خدمات بیمه‌ای	بروکراسی اداری در ارائه خدمات بیمه‌ای	0	0	1	4	5
	عدم تناسب بیمه‌های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات‌محور	0	0	0	3	7
	نبود سیستم یکپارچه و آنلاین برای خدمات تامین اجتماعی	0	2	6	2	0
هزینه‌های بالای دادرسی و حل اختلافات بیمه‌ای	هزینه‌های بالای دادرسی و حل اختلافات بیمه‌ای	0	3	2	3	2

جدول ۴- ادامه.
Table 4- Continued.

میزان اهمیت					چالش اصلی	چالش فرعی
خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد		
0	0	3	3	4	مشکلات مالی و بار مالی	نرخ بالای حق بیمه تامین اجتماعی برای کارفرمایان
0	0	3	2	5	تحمیل شده به کارفرمایان صادراتی	عدم تناسب میان مزایای بیمه‌ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی
0	0	0	3	7		جریمه‌های سنگین برای تاخیر در پرداخت حق بیمه
0	0	1	5	4		عدم ارایه مشوق‌های مالی و تسهیلات بیمه‌ای برای صنایع صادرات‌محور
0	1	2	3	4		تاثیر نوسانات ارزی بر هزینه‌های بیمه‌ای
0	0	0	6	4		عدم امکان کاهش یا تقسیط حق بیمه برای صنایع در شرایط بحران اقتصادی
0	2	0	2	6		الزام پرداخت بیمه برای کارگران فصلی و پاره‌وقت بدون انعطاف‌پذیری
0	3	3	4	0	مشکلات مالی سازمان تامین اجتماعی و تاثیر آن بر خدمات‌رسانی	
0	0	3	4	3	چالش‌های قانونی و حمایتی	عدم تطابق قوانین تامین اجتماعی با نیازهای صنایع صادراتی
0	0	1	3	6		نبود سیاست‌های حمایتی مشخص برای صنایع صادرات‌محور
0	0	2	6	2		کمبود برنامه‌های ویژه بیمه‌ای برای توسعه صادرات
0	0	0	6	4		نبود تعامل کافی میان تامین اجتماعی و سازمان‌های اقتصادی و صادراتی
0	0	2	5	3		عدم ارایه معافیت‌های بیمه‌ای به صنایع نوپا و دانش‌بنیان صادراتی
0	3	3	4	0		ضعف در نظارت بر عملکرد تامین اجتماعی در حمایت از صادرات
0	1	0	5	4		تاخیر در اصلاح قوانین مرتبط با بیمه و حمایت‌های اجتماعی

در جدول ۴ شمارش نظرات خبرگان به شاخص‌های پژوهش آورده شده است. برای فازی‌سازی اعداد، ابتدا بر اساس طیف جدول ۲، به عدد فازی تبدیل می‌کنیم سپس بر اساس رابطه (۲) تا رابطه (۴) میانگین فازی از امتیازات اخذ می‌شود؛ سپس توسط رابطه (۵) میانگین فازی به عدد قطعی تبدیل می‌شود. نتایج کلیه محاسبات فازی‌سازی در مرحله اول دلفی، در جدول ۵ آورده شده است. به عنوان مثال معیار ردیف ۱ محاسبات دلفی فازی به صورت زیر می‌باشد:

• خبره امتیاز خیلی کم، • خبره امتیاز کم، • خبره امتیاز متوسط، ۵ خبره امتیاز زیاد و ۵ خبره امتیاز خیلی زیاد داده‌اند. بنابراین، امتیاز فازی و غیرفازی (قطعی) به صورت زیر می‌باشد:

$$\begin{aligned} & \text{امتیاز فازی} \\ & = \frac{0 \times (0,0,0.25) + 0 \times (0,0.25,0.5) + 0 \times (0.25,0.5,0.75) + 5 \times (0.5,0.75,1) + 5 \times (0.75,1,1)}{10} \\ & = (0.625, 0.875, 1). \end{aligned}$$

$$\text{امتیاز قطعی} = \frac{0.625 + 0.875 + 1}{3} = 0.833.$$

جدول ۵- نتایج دلفی فازی.

Table 5- Fuzzy Delphi results.

چالش اصلی	چالش فرعی	میانگین فازی	میانگین غیر فازی	وضعیت
مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه‌ای	پیچیدگی فرایند ثبت نام و دریافت خدمات بیمه‌ای	(0.625, 0.875, 1)	0.833	تایید
	عدم شفافیت در قوانین بیمه‌ای مرتبط با صنایع صادراتی	(0.65, 0.9, 0.975)	0.842	تایید
	زمان بربودن روند رسیدگی به درخواست‌های کارفرمایان صادرات‌محور	(0.55, 0.8, 0.975)	0.775	تایید
	بروکراسی اداری در ارائه خدمات بیمه‌ای	(0.6, 0.85, 0.975)	0.808	تایید
	عدم تناسب بیمه‌های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات‌محور	(0.675, 0.925, 1)	0.867	تایید
	نبود سیستم یکپارچه و آنلاین برای خدمات تامین اجتماعی	(0.25, 0.5, 0.75)	0.500	رد
	هزینه‌های بالای دادرسی و حل اختلافات بیمه‌ای	(0.35, 0.6, 0.8)	0.583	رد
مشکلات مالی و بار مالی تحمیل شده به کارفرمایان صادراتی	نرخ بالای حق بیمه تامین اجتماعی برای کارفرمایان	(0.525, 0.775, 0.925)	0.742	تایید
	عدم تناسب میان مزایای بیمه‌ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی	(0.55, 0.8, 0.925)	0.758	تایید
	جریمه‌های سنگین برای تاخیر در پرداخت حق بیمه	(0.675, 0.925, 1)	0.867	تایید
	عدم ارائه مشوق‌های مالی و تسهیلات بیمه‌ای برای صنایع صادرات‌محور	(0.575, 0.825, 0.975)	0.792	تایید
	تاثیر نوسانات ارزی بر هزینه‌های بیمه‌ای	(0.5, 0.75, 0.9)	0.717	تایید
	عدم امکان کاهش یا تقسیط حق بیمه برای صنایع در شرایط بحران اقتصادی	(0.6, 0.85, 1)	0.817	تایید
	الزام پرداخت بیمه برای کارگران فصلی و پاره وقت بدون انعطاف‌پذیری	(0.55, 0.8, 0.9)	0.750	تایید
	مشکلات مالی سازمان تامین اجتماعی و تاثیر آن بر خدمات‌رسانی	(0.275, 0.525, 0.775)	0.525	رد
	عدم تطابق قوانین تامین اجتماعی با نیازهای صنایع صادراتی	(0.5, 0.75, 0.925)	0.725	تایید
چالش‌های قانونی و حمایتی	نبود سیاست‌های حمایتی مشخص برای صنایع صادرات‌محور	(0.625, 0.875, 0.975)	0.825	تایید
	کمبود برنامه‌های ویژه بیمه‌ای برای توسعه صادرات	(0.625, 0.875, 1)	0.733	تایید
	نبود تعامل کافی میان تامین اجتماعی و سازمان‌های اقتصادی و صادراتی	(0.65, 0.9, 0.975)	0.817	تایید
	عدم ارائه معافیت‌های بیمه‌ای به صنایع نوپا و دانش‌بنیان صادراتی	(0.55, 0.8, 0.975)	0.750	تایید
	ضعف در نظارت بر عملکرد تامین اجتماعی در حمایت از صادرات	(0.6, 0.85, 0.975)	0.525	رد
	تاخیر در اصلاح قوانین مرتبط با بیمه و حمایت‌های اجتماعی	(0.675, 0.925, 1)	0.767	تایید

در این پژوهش عدد آستانه ۰/۷ در نظر گرفته می شود که نتایج نشان می دهد، ۵ چالش فرعی امتیاز لازم را کسب نکرده و حذف می شوند و ۱۷ چالش فرعی تایید نهایی می شوند که به صورت نمادگذاری در جدول ۶ آورده شده است.

جدول ۶- چالش های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات محور.

Table 6- Challenges of the social security organization in supporting export-oriented industries.

چالش اصلی	نماد	چالش فرعی	نماد
مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه ای	A	پیچیدگی فرایند ثبت نام و دریافت خدمات بیمه ای	A1
		عدم شفافیت در قوانین بیمه ای مرتبط با صنایع صادراتی	A2
		زمان بر بودن روند رسیدگی به درخواست های کارفرمایان صادرات محور	A3
		بروکراسی اداری در ارائه خدمات بیمه ای	A4
		عدم تناسب بیمه های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات محور	A5
مشکلات مالی و بار مالی تحمیل شده	B	نرخ بالای حق بیمه تامین اجتماعی برای کارفرمایان	B1
به کارفرمایان صادراتی		عدم تناسب میان مزایای بیمه ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی	B2
		جریمه های سنگین برای تاخیر در پرداخت حق بیمه	B3
		عدم ارائه مشوق های مالی و تسهیلات بیمه ای برای صنایع صادرات محور	B4
		عدم امکان کاهش یا تقسیط حق بیمه برای صنایع در شرایط بحران اقتصادی	B5
		الزام پرداخت بیمه برای کارگران فصلی و پاره وقت بدون انعطاف پذیری	B6
چالش های قانونی و حمایتی	C	عدم تطابق قوانین تامین اجتماعی با نیازهای صنایع صادراتی	C1
		نبود سیاست های حمایتی مشخص برای صنایع صادرات محور	C2
		کمبود برنامه های ویژه بیمه ای برای توسعه صادرات	C3
		نبود تعامل کافی میان تامین اجتماعی و سازمان های اقتصادی و صادراتی	C4
		عدم ارائه معافیت های بیمه ای به صنایع نوپا و دانش بنیان صادراتی	C5
		تاخیر در اصلاح قوانین مرتبط با بیمه و حمایت های اجتماعی	C6

نتایج روش PIPRECIA

در این بخش با استفاده از روش PIPRECIA به تعیین وزن و اهمیت چالش های اصلی و فرعی پرداخته می شود که در ادامه آورده شده است.

محاسبه وزن چالش های اصلی

در این بخش ابتدا از ۱۰ خبره پژوهش خواسته شد تا ارزیابی هر کدام از معیارها را نسبت به معیار قبل خود بر اساس رابطه (۶) بیان کنند. نتایج ادغام نظرات خبره ها در جدول ۸ ستون S_j آورده شده است. همچنین به طریق مشابه از خبره ها خواسته شد که بر اساس رابطه (۱۰) ارزیابی هر کدام از معیارها را نسبت به معیار بعد از خود بیان کنند. نتایج ادغام نظرات خبره ها در جدول ۸ ستون S'_j آورده شده است.

جدول ۷- وزن و رتبه معیارها بر اساس روش PIPRECIA مستقیم.

Table 7- Weight and ranking of criteria based on the direct PIPRECIA method.

نماد معیار	نام معیار	S_j	K_j	q_j	W_j	رتبه
A	مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه ای	-	1	1	0.2422	3
B	مشکلات مالی و بار مالی تحمیل شده به کارفرمایان صادراتی	1.39	0.610	1.639	0.3970	1
C	چالش های قانونی و حمایتی	0.90	1.100	1.490	0.3609	2

جدول ۸- وزن و رتبه معیارها بر اساس روش PIPRECIA معکوس.

Table 8- Weight and ranking of criteria based on the reverse PIPRECIA method.

رتبه	W'_j	q'_j	K'_j	s'_j	نام معیار	نماد معیار
3	0.2931	0.900	1.300	0.700	مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه‌ای	A
1	0.3811	1.170	0.855	1.145	مشکلات مالی و بار مالی تحمیل شده به کارفرمایان صادراتی	B
2	0.3258	1.000	1.000	—	چالش‌های قانونی و حمایتی	C

بر اساس رابطه (۷) و مقادیر S_j جدول ۷ مقدار K_j محاسبه می‌شود. برای محاسبه مقدار K_j باید S_j را از عدد ۲ کم کرد. به عنوان مثال در جدول ۷ برای معیار B داریم:

$$K_j = 2 - S_j = 2 - 1.39 = 0.61.$$

در گام سوم بر اساس رابطه (۸) مقدار وزن خام (q_j) محاسبه می‌شود که از رابطه زیر به دست می‌آید:

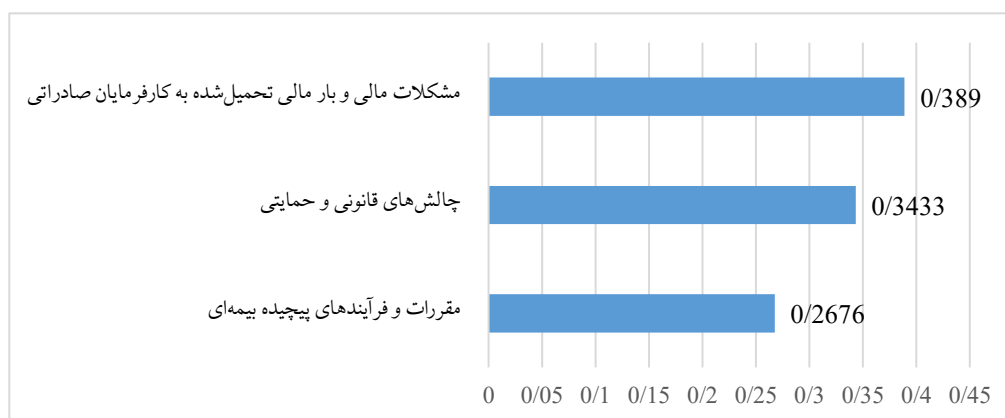
$$q_j = \frac{q_{j-1}}{K_j} = \frac{1}{0.61} = 1.639.$$

در گام چهارم نیز بر اساس رابطه (۹) وزن هر معیار (W) از نرمال کردن مقادیر وزن خام (q) به دست می‌آید که برای نرمال کردن باید هر وزن خام را بر مجموع اوزان خام تقسیم کرد. نتایج نهایی در جدول ۷ آورده شده است. به طریق مشابه همین مراحل برای جدول ۸ انجام می‌شود. وزن نهایی نیز بر اساس رابطه (۱۴) (میانگین حسابی وزن‌ها در روش PIPRECIA مستقیم و PIPRECIA معکوس) حاصل می‌شود که در جدول ۹ آورده شده است. بر این اساس مشکلات مالی و بار مالی تحمیل شده به کارفرمایان صادراتی با وزن ۰/۳۸۹ رتبه اول را کسب کرده است. چالش‌های قانونی و حمایتی با وزن ۰/۳۴۳۳ رتبه دوم و مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه‌ای با وزن ۰/۲۶۷۶ رتبه سوم را کسب کرده است.

جدول ۹- وزن و رتبه نهایی معیارها.

Table 9- Final weight and ranking of criteria.

رتبه نهایی	وزن نهایی	وزن معکوس PIPRECIA	وزن PIPRECIA	نام معیار	نماد معیار
3	0.2676	0.2931	0.2422	مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه‌ای	A
1	0.3890	0.3811	0.3970	مشکلات مالی و بار مالی تحمیل شده به کارفرمایان صادراتی	B
2	0.3433	0.3258	0.3609	چالش‌های قانونی و حمایتی	C

شکل ۲- وزن چالش‌های اصلی.

Figure 2- Weight of main challenges.

محاسبه وزن چالش های "مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه ای"

در این بخش به طریق مشابه نظرات خبره های پژوهش برای مقایسه چالش های مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه ای اخذ شد؛ سپس بر اساس روش PIPRECIA وزن آن ها محاسبه شد. نتایج در جدول های ۱۰ و ۱۱ آورده شده است.

جدول ۱۰- وزن و رتبه چالش های فرعی مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه ای بر اساس روش PIPRECIA مستقیم.

Table 10- Weight and ranking of sub-challenges of complex insurance regulations and processes based on the direct PIPRECIA method.

رتبه	Wj	qj	Kj	Sj	نام معیار	نماد معیار
5	0.0832	1	1	-	پیچیدگی فرایند ثبت نام و دریافت خدمات بیمه ای	A1
3	0.1664	2.000	0.5	1.5	عدم شفافیت در قوانین بیمه ای مرتبط با صنایع صادراتی	A2
4	0.1387	1.667	1.2	0.8	زمان بر بودن روند رسیدگی به درخواست های کارفرمایان صادرات محور	A3
2	0.2774	3.333	0.5	1.5	بروکراسی اداری در ارائه خدمات بیمه ای	A4
1	0.3342	4.016	0.83	1.17	عدم تناسب بیمه های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات محور	A5

جدول ۱۱- وزن و رتبه چالش های فرعی مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه ای بر اساس روش PIPRECIA معکوس.

Table 11- Weight and ranking of sub-challenges of complex insurance regulations and processes based on the reverse PIPRECIA method.

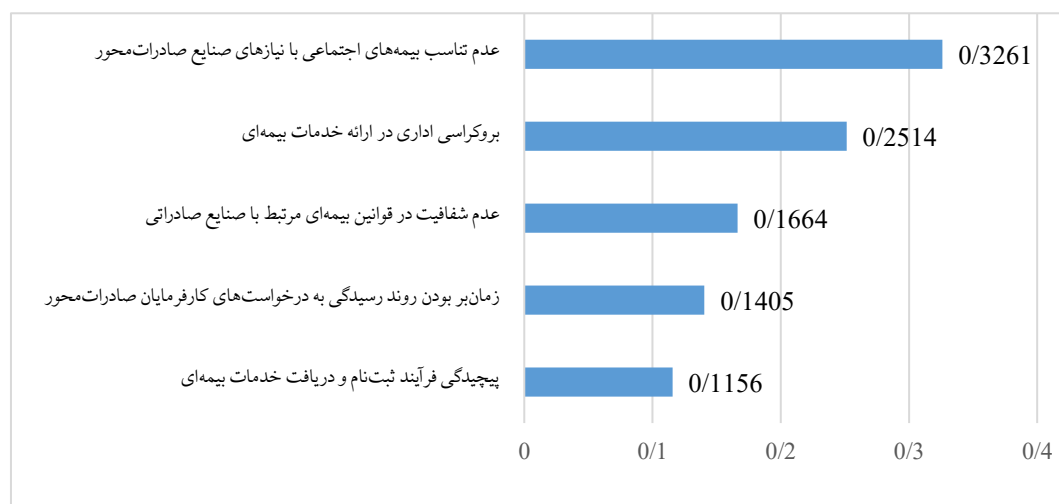
رتبه	W'j	q'j	K'j	S'j	نام معیار	نماد معیار
4	0.1479	0.465	1.125	0.875	پیچیدگی فرایند ثبت نام و دریافت خدمات بیمه ای	A1
3	0.1664	0.523	0.855	1.145	عدم شفافیت در قوانین بیمه ای مرتبط با صنایع صادراتی	A2
5	0.1423	0.447	1.585	0.415	زمان بر بودن روند رسیدگی به درخواست های کارفرمایان صادرات محور	A3
2	0.2255	0.709	1.41	0.59	بروکراسی اداری در ارائه خدمات بیمه ای	A4
1	0.3179	1.000	1	-	عدم تناسب بیمه های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات محور	A5

وزن نهایی نیز بر اساس رابطه (۱۴) از میانگین حسابی وزن ها در روش PIPRECIA مستقیم و PIPRECIA معکوس حاصل می شود که در جدول ۱۲ آورده شده است. بر این اساس عدم تناسب بیمه های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات محور با وزن ۰/۳۲۶۱ رتبه اول را کسب کرده است. بروکراسی اداری در ارائه خدمات بیمه ای با وزن ۰/۲۵۱۴ رتبه دوم و عدم شفافیت در قوانین بیمه ای مرتبط با صنایع صادراتی با وزن ۰/۱۶۶۴ رتبه سوم را کسب کرده است.

جدول ۱۲- وزن و رتبه نهایی چالش های فرعی مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه ای.

Table 12- Final weight and ranking of sub-challenges of complex insurance regulations and processes.

رتبه نهایی	وزن نهایی	وزن معکوس PIPRECIA	وزن PIPRECIA	نام معیار	نماد معیار
5	0.1156	0.1479	0.0832	پیچیدگی فرایند ثبت نام و دریافت خدمات بیمه ای	A1
3	0.1664	0.1664	0.1664	عدم شفافیت در قوانین بیمه ای مرتبط با صنایع صادراتی	A2
4	0.1405	0.1423	0.1387	زمان بر بودن روند رسیدگی به درخواست های کارفرمایان صادرات محور	A3
2	0.2514	0.2255	0.2774	بروکراسی اداری در ارائه خدمات بیمه ای	A4
1	0.3261	0.3179	0.3342	عدم تناسب بیمه های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات محور	A5

شکل ۳- وزن چالش‌های فرعی مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه‌ای.

Figure 3- Weight of sub-challenges of complex insurance regulations and processes.

محاسبه وزن چالش‌های "مشکلات مالی و بار مالی تحمیل‌شده به کارفرمایان صادراتی"

در این بخش به طریق مشابه نظرات خبره‌های پژوهش برای مقایسه چالش‌های مشکلات مالی و بار مالی تحمیل‌شده به کارفرمایان صادراتی اخذ شد؛ سپس بر اساس روش *PIPRECIA* وزن آن‌ها محاسبه شد. نتایج در جدول‌های ۱۳ و ۱۴ آورده شده است.

جدول ۱۳- وزن و رتبه چالش‌های فرعی مشکلات مالی و بار مالی تحمیل‌شده به کارفرمایان صادراتی بر اساس روش *PIPRECIA* مستقیم.
Table 13- Weight and ranking of sub-challenges of financial difficulties and financial burden imposed on export employers based on the direct *PIPRECIA* method.

رتبه	Wj	qj	Kj	Sj	نام معیار	نماد معیار
3	0.1814	1	1	-	نرخ بالای حق بیمه تامین اجتماعی برای کارفرمایان	B1
1	0.2110	1.163	0.86	1.14	عدم تناسب میان مزایای بیمه‌ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی	B2
2	0.1972	1.087	1.07	0.93	جریمه‌های سنگین برای تاخیر در پرداخت حق بیمه	B3
4	0.1809	0.997	1.09	0.91	عدم آرایه مشوق‌های مالی و تسهیلات بیمه‌ای برای صنایع صادرات‌محور	B4
6	0.1052	0.580	1.72	0.28	عدم امکان کاهش یا تقسیط حق بیمه برای صنایع در شرایط بحران اقتصادی	B5
5	0.1244	0.686	0.845	1.155	الزام پرداخت بیمه برای کارگران فصلی و پاره‌وقت بدون انعطاف‌پذیری	B6

جدول ۱۴- وزن و رتبه چالش‌های فرعی مشکلات مالی و بار مالی تحمیل‌شده به کارفرمایان صادراتی بر اساس روش *PIPRECIA* معکوس.
Table 14- Weight and ranking of sub-challenges of financial difficulties and financial burden imposed on export employers based on the reverse *PIPRECIA* method.

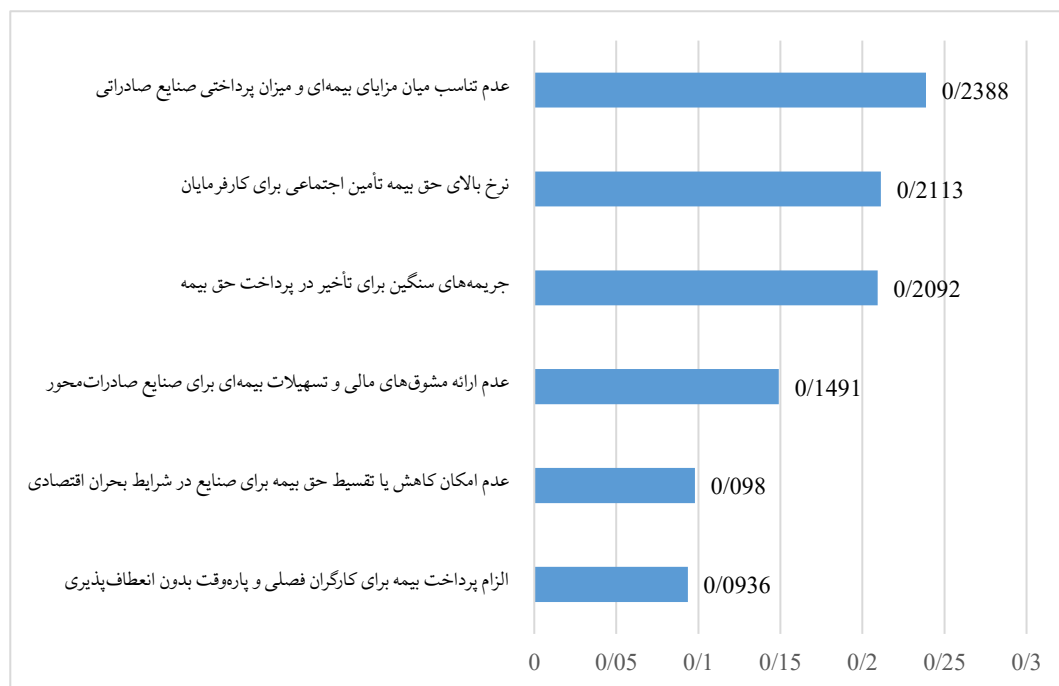
رتبه	W'j	q'j	K'j	s'j	نام معیار	نماد معیار
2	0.2413	3.847	1.105	0.895	نرخ بالای حق بیمه تامین اجتماعی برای کارفرمایان	B1
1	0.2666	4.251	0.83	1.17	عدم تناسب میان مزایای بیمه‌ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی	B2
3	0.2213	3.528	0.53	1.47	جریمه‌های سنگین برای تاخیر در پرداخت حق بیمه	B3
4	0.1173	1.870	0.775	1.225	عدم آرایه مشوق‌های مالی و تسهیلات بیمه‌ای برای صنایع صادرات‌محور	B4
5	0.0909	1.449	0.69	1.31	عدم امکان کاهش یا تقسیط حق بیمه برای صنایع در شرایط بحران اقتصادی	B5
6	0.0627	1.000	1	-	الزام پرداخت بیمه برای کارگران فصلی و پاره‌وقت بدون انعطاف‌پذیری	B6

وزن نهایی نیز بر اساس رابطه (۱۴) از میانگین حسابی وزن‌ها در روش *PIPRECIA* مستقیم و *PIPRECIA* معکوس حاصل می‌شود که در جدول ۱۵ آورده شده است. بر این اساس معیار عدم تناسب میان مزایای بیمه‌ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی با وزن ۰/۲۳۸۸ رتبه اول را کسب کرده است. نرخ بالای حق بیمه تامین اجتماعی برای کارفرمایان با وزن ۰/۲۱۱۳ رتبه دوم و جریمه‌های سنگین برای تاخیر در پرداخت حق بیمه با وزن ۰/۲۰۹۲ رتبه سوم را کسب کرده است.

جدول ۱۵- وزن و رتبه نهایی چالش‌های فرعی مشکلات مالی و بار مالی تحمیل شده به کارفرمایان صادراتی.

Table 15- Final weight and ranking of sub-challenges of financial problems and financial burden imposed on export employers.

رتبه نهایی	وزن نهایی	وزن PIPRECIA معکوس	وزن PIPRECIA	نام معیار	نماد معیار
2	0.2113	0.2413	0.1814	نرخ بالای حق بیمه تامین اجتماعی برای کارفرمایان	B1
1	0.2388	0.2666	0.2110	عدم تناسب میان مزایای بیمه‌ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی	B2
3	0.2092	0.2213	0.1972	جریمه‌های سنگین برای تأخیر در پرداخت حق بیمه	B3
4	0.1491	0.1173	0.1809	عدم ارائه مشوق‌های مالی و تسهیلات بیمه‌ای برای صنایع صادرات‌محور	B4
5	0.0980	0.0909	0.1052	عدم امکان کاهش یا تقسیط حق بیمه برای صنایع در شرایط بحران اقتصادی	B5
6	0.0936	0.0627	0.1244	الزام پرداخت بیمه برای کارگران فصلی و پاره‌وقت بدون انعطاف‌پذیری	B6

شکل ۴- وزن چالش‌های فرعی مشکلات مالی و بار مالی تحمیل شده به کارفرمایان صادراتی.

Figure 4- Weight of sub-challenges of financial difficulties and financial burden imposed on export employers.

محاسبه وزن چالش‌های "قانونی و حمایتی"

در این بخش به طریق مشابه نظرات خبره‌های پژوهش برای مقایسه چالش‌های قانونی و حمایتی اخذ شد؛ سپس بر اساس روش PIPRECIA وزن آن‌ها محاسبه شد. نتایج در جدول‌های ۱۶ و ۱۷ آورده شده است.

جدول ۱۶- وزن و رتبه چالش‌های فرعی قانونی و حمایتی بر اساس روش PIPRECIA مستقیم.

Table 16- Weight and ranking of legal and support sub-challenges based on the direct PIPRECIA method.

رتبه	Wj	qj	Kj	Sj	نام معیار	نماد معیار
4	0.1461	1	1	-	عدم تطابق قوانین تامین اجتماعی با نیازهای صنایع صادراتی	C1
2	0.1922	1.316	0.76	1.24	نبود سیاست‌های حمایتی مشخص برای صنایع صادرات‌محور	C2
1	0.2288	1.566	0.84	1.16	کمبود برنامه‌های ویژه بیمه‌ای برای توسعه صادرات	C3
5	0.1399	0.958	1.635	0.365	نبود تعامل کافی میان تامین اجتماعی و سازمان‌های اقتصادی و صادراتی	C4
6	0.1320	0.904	1.06	0.94	عدم ارایه معافیت‌های بیمه‌ای به صنایع نوپا و دانش‌بنیان صادراتی	C5
3	0.1610	1.102	0.82	1.18	تاخیر در اصلاح قوانین مرتبط با بیمه و حمایت‌های اجتماعی	C6

جدول ۱۷- وزن و رتبه چالش‌های فرعی قانونی و حمایتی بر اساس روش PIPRECIA معکوس.

Table 17- Weight and ranking of legal and support sub-challenges based on the reverse PIPRECIA method.

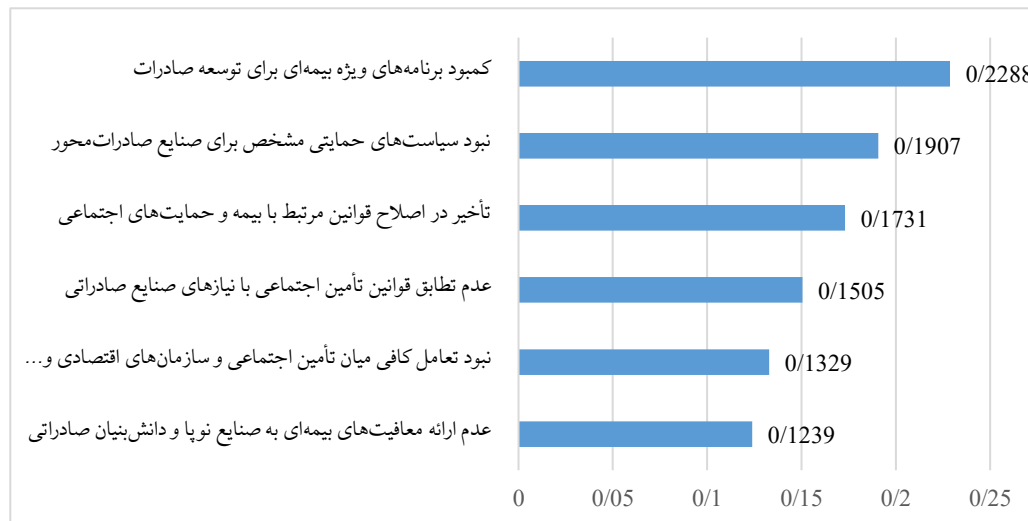
رتبه	W'j	q'j	K'j	s'j	نام معیار	نماد معیار
4	0.1550	0.837	1.22	0.78	عدم تطابق قوانین تامین اجتماعی با نیازهای صنایع صادراتی	C1
2	0.1891	1.021	1.21	0.79	نبود سیاست‌های حمایتی مشخص برای صنایع صادرات‌محور	C2
1	0.2289	1.235	0.55	1.45	کمبود برنامه‌های ویژه بیمه‌ای برای توسعه صادرات	C3
5	0.1259	0.679	0.92	1.08	نبود تعامل کافی میان تامین اجتماعی و سازمان‌های اقتصادی و صادراتی	C4
6	0.1158	0.625	1.6	0.4	عدم ارایه معافیت‌های بیمه‌ای به صنایع نوپا و دانش‌بنیان صادراتی	C5
3	0.1853	1.000	1	-	تاخیر در اصلاح قوانین مرتبط با بیمه و حمایت‌های اجتماعی	C6

وزن نهایی نیز بر اساس رابطه (۱۴) از میانگین حسابی وزن‌ها در روش PIPRECIA مستقیم و PIPRECIA معکوس حاصل می‌شود که در جدول ۱۸ آورده شده است. بر این اساس کمبود برنامه‌های ویژه بیمه‌ای برای توسعه صادرات با وزن ۰/۲۲۸۸ رتبه اول را کسب کرده است. نبود سیاست‌های حمایتی مشخص برای صنایع صادرات‌محور با وزن ۰/۱۹۰۷ رتبه دوم و تاخیر در اصلاح قوانین مرتبط با بیمه و حمایت‌های اجتماعی با وزن ۰/۱۷۳۱ رتبه سوم را کسب کرده است.

جدول ۱۸- وزن و رتبه نهایی چالش‌های فرعی قانونی و حمایتی.

Table 18- Final weight and ranking of legal and support sub-challenge.

رتبه نهایی	وزن نهایی	وزن PIPRECIA معکوس	وزن PIPRECIA	نام معیار	نماد معیار
4	0.1505	0.1550	0.1461	عدم تطابق قوانین تامین اجتماعی با نیازهای صنایع صادراتی	C1
2	0.1907	0.1891	0.1922	نبود سیاست‌های حمایتی مشخص برای صنایع صادرات‌محور	C2
1	0.2288	0.2289	0.2288	کمبود برنامه‌های ویژه بیمه‌ای برای توسعه صادرات	C3
5	0.1329	0.1259	0.1399	نبود تعامل کافی میان تامین اجتماعی و سازمان‌های اقتصادی و صادراتی	C4
6	0.1239	0.1158	0.1320	عدم ارایه معافیت‌های بیمه‌ای به صنایع نوپا و دانش‌بنیان صادراتی	C5
3	0.1731	0.1853	0.1610	تاخیر در اصلاح قوانین مرتبط با بیمه و حمایت‌های اجتماعی	C6

شکل ۵- وزن چالش های فرعی قانونی و حمایتی.

Figure 5- Weight of legal and support sub-challenges.

وزن و رتبه نهایی چالش های فرعی

وزن نهایی چالش های فرعی از ضرب وزن نسبی هر چالش فرعی در وزن چالش اصلی حاصل می شود. وزن نسبی همان وزنی است که از روش *PIPRECIA* محاسبه شد. نتایج در جدول ۱۹ آورده شده است؛ بر این اساس از بین ۱۷ چالش، عدم تناسب میان مزایای بیمه ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی با وزن نهایی ۰/۰۹۲۹ رتبه اول را کسب کرده است. عدم تناسب بیمه های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات محور با وزن ۰/۰۸۷۳ رتبه دوم و نرخ بالای حق بیمه تأمین اجتماعی برای کارفرمایان با وزن ۰/۰۸۲۲ رتبه سوم را کسب کرده است. اولویت دیگر معیارها در شکل ۶ آورده شده است.

جدول ۱۹- وزن و رتبه نهایی چالش های فرعی.

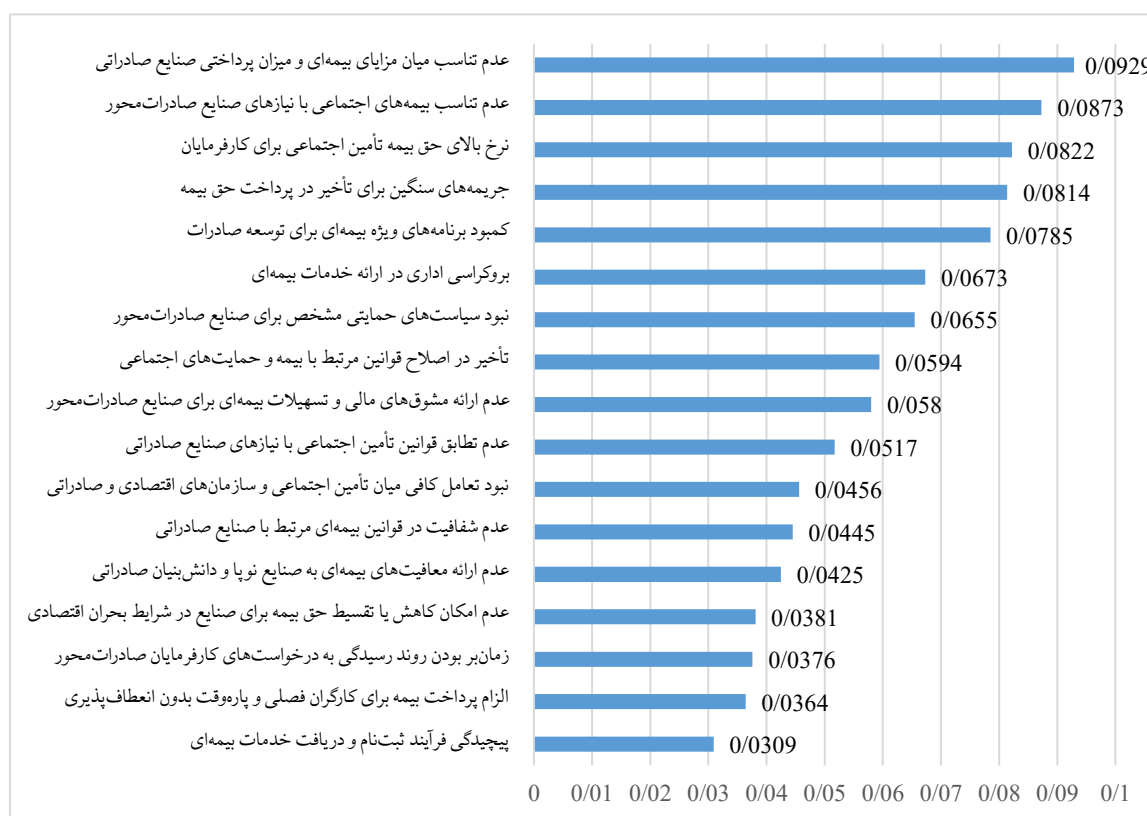
Table 19- Final weight and ranking of sub-challenges.

رتبه نهایی	وزن نهایی	وزن نسبی	چالش فرعی	وزن چالش اصلی	چالش اصلی
چالش فرعی	چالش فرعی	چالش فرعی			
17	0.0309	0.1156	پیچیدگی فرایند ثبت نام و دریافت خدمات بیمه ای	0.2676	مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه ای
12	0.0445	0.1664	عدم شفافیت در قوانین بیمه ای مرتبط با صنایع صادراتی		
15	0.0376	0.1405	زمان بر بودن روند رسیدگی به درخواست های کارفرمایان صادرات محور		
6	0.0673	0.2514	بروکراسی اداری در ارائه خدمات بیمه ای		
2	0.0873	0.3261	عدم تناسب بیمه های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات محور		
3	0.0822	0.2113	نرخ بالای حق بیمه تأمین اجتماعی برای کارفرمایان	0.389	مشکلات مالی و بار مالی تحمیل شده به کارفرمایان صادراتی
1	0.0929	0.2388	عدم تناسب میان مزایای بیمه ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی		
4	0.0814	0.2092	جریمه های سنگین برای تأخیر در پرداخت حق بیمه		
9	0.0580	0.1491	عدم ارائه مشوق های مالی و تسهیلات بیمه ای برای صنایع صادرات محور		
14	0.0381	0.0980	عدم امکان کاهش یا تقسیط حق بیمه برای صنایع در شرایط بحران اقتصادی		
16	0.0364	0.0936	الزام پرداخت بیمه برای کارگران فصلی و پاره وقت بدون انعطاف پذیری		

جدول ۱۹ - ادامه.

Table 19- Continued.

رتبه نهایی	وزن نهایی	وزن نسبی	چالش اصلی	وزن چالش اصلی	چالش فرعی
چالش فرعی	چالش فرعی	چالش فرعی			
10	0.0517	0.1505	عدم تطابق قوانین تامین اجتماعی با نیازهای صنایع صادراتی	0.3433	چالش‌های قانونی و حمایتی
7	0.0655	0.1907	نبود سیاست‌های حمایتی مشخص برای صنایع صادرات‌محور		
5	0.0785	0.2288	کمبود برنامه‌های ویژه بیمه‌ای برای توسعه صادرات		
11	0.0456	0.1329	نبود تعامل کافی میان تامین اجتماعی و سازمان‌های اقتصادی و صادراتی		
13	0.0425	0.1239	عدم ارایه معافیت‌های بیمه‌ای به صنایع نوپا و دانش‌بنیان صادراتی		
8	0.0594	0.1731	تاخیر در اصلاح قوانین مرتبط با بیمه و حمایت‌های اجتماعی		

شکل ۶- اولویت نهایی چالش‌های فرعی.

Figure 6- Final priority of sub-challenges.

۷- نتیجه‌گیری و پیشنهادها

سازمان تامین اجتماعی به عنوان یکی از نهادهای کلیدی در حمایت از صنایع صادرات‌محور، با چالش‌های متعددی مواجه است که می‌تواند تاثیر قابل توجهی بر عملکرد این صنایع داشته باشد. یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، محدودیت‌های مالی است. بسیاری از صنایع صادرات‌محور به منابع مالی کافی برای توسعه و بهبود فرایندهای تولیدی خود نیاز دارند؛ اما سازمان تامین اجتماعی با کمبود منابع مالی مواجه است که این موضوع می‌تواند مانع از ارایه تسهیلات و خدمات لازم به این صنایع شود. علاوه بر این، بروکراسی پیچیده و فرایندهای اداری در سازمان تامین اجتماعی نیز یکی دیگر از چالش‌های جدی است. این بروکراسی می‌تواند به تاخیر در ارایه خدمات و حمایت‌ها منجر شود و صنایع صادرات‌محور را در دستیابی به نیازهای خود با مشکل مواجه کند.

به علاوه، عدم هماهنگی بین بخشی میان سازمان های دولتی و نهادهای مرتبط می تواند به بروز مشکلاتی در ارائه خدمات و حمایت ها منجر شود. این عدم هماهنگی ممکن است باعث سردرگمی و نارضایتی در میان فعالان اقتصادی شود و در نتیجه، انگیزه آن ها برای صادرات را کاهش دهد. کمبود اطلاعات و آگاهی نیز از دیگر چالش های موجود است. بسیاری از صنایع صادرات محور ممکن است از خدمات و حمایت های موجود سازمان تامین اجتماعی آگاه نباشند و این کمبود اطلاعات می تواند مانع از استفاده بهینه از این خدمات شود. همچنین، چالش های قانونی و مقرراتی که ممکن است به طور مداوم تغییر کنند، می تواند به عدم اطمینان و ناامیدی در میان فعالان اقتصادی منجر شود.

در نهایت، توجه به نیازهای خاص صنایع صادرات محور و ارائه آموزش و توانمندسازی مناسب نیز، از جمله چالش هایی است که سازمان تامین اجتماعی باید به آن ها توجه کند. صنایع صادرات محور ممکن است نیازهای خاص و متفاوتی نسبت به سایر صنایع داشته باشند و عدم توجه به این نیازها می تواند به عدم موفقیت در حمایت از این صنایع منجر شود. بنابراین، برای بهبود وضعیت صنایع صادرات محور و حمایت موثر از آن ها، لازم است که سازمان تامین اجتماعی به این چالش ها توجه کرده و راهکارهای مناسبی را برای رفع آن ها ارائه دهد. این اقدامات می تواند به تقویت این صنایع و افزایش توان رقابتی آن ها در بازارهای بین المللی کمک کند.

به طور کلی هدف این پژوهش شناسایی و اولویت بندی چالش های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات محور (مورد مطالعه: سازمان تامین اجتماعی استان قزوین) است. در پژوهش حاضر پس از بررسی و مرور ادبیات تحقیق به شناسایی و اولویت بندی چالش های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات محور (مورد مطالعه: سازمان تامین اجتماعی استان قزوین) پرداخته شده است.

به منظور شناسایی این عوامل با مطالعه و مراجعه به پژوهش های صورت گرفته در داخل و خارج از کشور مهم ترین چالش های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات محور در قالب ۲۲ زیر معیار (پیچیدگی فرایند ثبت نام و دریافت خدمات بیمه ای، عدم شفافیت در قوانین بیمه ای مرتبط با صنایع صادراتی، زمان بردن روند رسیدگی به درخواست های کارفرمایان صادرات محور، بروکراسی اداری در ارائه خدمات بیمه ای، عدم تناسب بیمه های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات محور، نبود سیستم یکپارچه و آنلاین برای خدمات تامین اجتماعی، هزینه های بالای دادرسی و حل اختلافات بیمه ای، نرخ بالای حق بیمه تامین اجتماعی برای کارفرمایان، عدم تناسب میان مزایای بیمه ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی، جریمه های سنگین برای تأخیر در پرداخت حق بیمه، عدم ارائه مشوق های مالی و تسهیلات بیمه ای برای صنایع صادرات محور، تأثیر نوسانات ارزی بر هزینه های بیمه ای، عدم امکان کاهش یا تقسیت حق بیمه برای صنایع در شرایط بحران اقتصادی، الزام پرداخت بیمه برای کارگران فصلی و پاره وقت بدون انعطاف پذیری، مشکلات مالی سازمان تامین اجتماعی و تأثیر آن بر خدمات رسانی، عدم تطابق قوانین تامین اجتماعی با نیازهای صنایع صادراتی، نبود سیاست های حمایتی مشخص برای صنایع صادرات محور، کمبود برنامه های ویژه بیمه ای برای توسعه صادرات، نبود تعامل کافی میان تامین اجتماعی و سازمان های اقتصادی و صادراتی، عدم ارائه معافیت های بیمه ای به صنایع نوپا و دانش بنیان صادراتی، ضعف در نظارت بر عملکرد تامین اجتماعی در حمایت از صادرات، تأخیر در اصلاح قوانین مرتبط با بیمه و حمایت های اجتماعی) و ۳ معیار اصلی (مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه ای، مشکلات مالی و بار مالی تحمیل شده به کارفرمایان صادراتی و چالش های قانونی و حمایتی) استخراج شدند.

در مرحله اول به طور کلی، ۱۰ نفر خبره شناسایی شد که در زمینه مورد مطالعه تخصص و تجربه داشتند، سپس پرسشنامه ای شامل چالش های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات محور که از مرور ادبیات استخراج شده بود، با استفاده از روش دلفی فازی در اختیار اعضای گروه خبره قرار گرفت و از آن ها درخواست شد، نظر خود را درباره هر معیار در قالب متغیرهای کلامی مندرج در پرسشنامه بیان کنند، بر این اساس ۵ چالش فرعی امتیاز لازم را کسب نکرده و حذف شدند و ۱۷ چالش فرعی تایید نهایی شدند؛ سپس در مرحله بعد با استفاده از روش PIPRECIA به تعیین وزن و اهمیت چالش های اصلی و فرعی پرداخته شده است. بر این اساس مشکلات مالی و بار مالی تحمیل شده به کارفرمایان صادراتی با وزن ۰/۳۸۹، رتبه اول را کسب کرده است. چالش های قانونی و حمایتی با وزن ۰/۳۴۳۳، رتبه دوم و مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه ای با وزن ۰/۲۶۷۶، رتبه سوم را کسب کرده است و از بین ۱۷ چالش فرعی، عدم تناسب میان مزایای بیمه ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی با وزن نهایی ۰/۹۲۹، رتبه اول را کسب کرده است. عدم تناسب بیمه های اجتماعی با نیازهای صنایع صادرات محور با وزن ۰/۰۸۷۳، رتبه دوم و نرخ بالای حق بیمه تامین اجتماعی برای کارفرمایان با وزن ۰/۰۸۲۲، رتبه سوم را کسب کرده است.

یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش‌های پیشین در حوزه چالش‌های سازمان تامین اجتماعی و حمایت از صنایع صادرات‌محور هم‌راستا است. مشکلات مالی، چالش‌های قانونی و حمایتی و پیچیدگی فرایندهای اداری و بیمه‌ای به‌عنوان موانع اصلی در حمایت از صنایع صادرات‌محور تاکید کرده‌اند. برای مثال، پژوهش‌های داخلی مانند نریمانی و همکاران [15] و مالکی و باقری [23] نیز به ضعف‌های سیاست‌های حمایتی، مشکلات مالی سازمان تامین اجتماعی و عدم تناسب قوانین با نیازهای صنایع صادراتی اشاره کرده‌اند. همچنین، پژوهش‌های خارجی مانند زواری و خماخم [18] و فاروک و همکاران [24] نیز بر اهمیت نوآوری، نقش نهادها و گفت‌وگوهای اجتماعی در بهبود عملکرد صادراتی تاکید کرده‌اند.

در پژوهش حاضر، مشکلات مالی و بار مالی تحمیل‌شده به کارفرمایان صادراتی به‌عنوان مهم‌ترین چالش شناسایی شده است که با یافته‌های پژوهش‌های پیشین مانند علیپور و همکاران [25] و صرافی و همکاران [17] که بر مشکلات مالی و نوسانات ارزی تاکید کرده‌اند، هم‌سو است. همچنین، چالش‌های قانونی و حمایتی و پیچیدگی فرایندهای بیمه‌ای نیز به‌عنوان چالش‌های مهم شناسایی شده‌اند که با یافته‌های پژوهش‌هایی مانند محقر و همکاران [26] و خیرالدین و قادری [16] که بر ضعف‌های قانونی و ساختاری در حمایت از صنایع صادرات‌محور تاکید کرده‌اند، هم‌خوانی دارد.

به‌طور خلاصه، یافته‌های این پژوهش با پژوهش‌های پیشین در حوزه چالش‌های سازمان تامین اجتماعی و حمایت از صنایع صادرات‌محور هم‌سو است و بر اهمیت حل مشکلات مالی، اصلاح قوانین و فرایندهای اداری و ارایه حمایت‌های هدفمند برای بهبود عملکرد صادراتی تاکید می‌کند. محدودیت اصلی تحقیق را می‌توان از این جهت در نظر گرفت که روش‌های تصمیم‌گیری وابسته به استفاده از نظرات خبرگان هستند و تغییر در این نظرات می‌تواند نتایج را نیز متاثر سازد. بر اساس یافته‌های به‌دست آمده از مطالعه چالش‌های سازمان تامین اجتماعی در حمایت از صنایع صادرات‌محور و اولویت‌بندی این چالش‌ها، می‌توان پیشنهادهای کاربردی زیر را ارایه داد:

۱. تدوین سیاست‌های مالی حمایتی: باتوجه به اینکه مشکلات مالی و بار مالی تحمیل‌شده به کارفرمایان صادراتی بالاترین وزن را دارد، پیشنهاد می‌شود که سازمان تامین اجتماعی سیاست‌های مالی حمایتی مانند کاهش حق بیمه برای صنایع صادرات‌محور، ارایه تسهیلات مالی و مشوق‌های بیمه‌ای را تدوین کند. این اقدامات می‌تواند به کاهش بار مالی بر دوش کارفرمایان کمک کند و انگیزه آن‌ها را برای صادرات افزایش دهد.
۲. بازنگری در مزایای بیمه‌ای: عدم تناسب میان مزایای بیمه‌ای و میزان پرداختی صنایع صادراتی یکی از چالش‌های اصلی است. بنابراین، پیشنهاد می‌شود که سازمان تامین اجتماعی به بازنگری در مزایای بیمه‌ای ارایه‌شده به صنایع صادرات‌محور بپردازد و آن‌ها را متناسب با نیازها و شرایط این صنایع طراحی کند.
۳. ساده‌سازی فرایندهای بیمه‌ای: باتوجه به چالش‌های قانونی و حمایتی و همچنین مقررات و فرایندهای پیچیده بیمه‌ای، پیشنهاد می‌شود که سازمان تامین اجتماعی فرایندهای اداری را ساده‌سازی کرده و به‌صورت آنلاین و یکپارچه ارایه دهد. این اقدام می‌تواند به تسریع در ارایه خدمات و کاهش بروکراسی کمک کند.
۴. توسعه برنامه‌های آموزشی و توانمندسازی: برگزاری دوره‌های آموزشی برای کارفرمایان و کارکنان صنایع صادرات‌محور در زمینه قوانین و فرایندهای بیمه‌ای می‌تواند به افزایش آگاهی و توانمندی آن‌ها کمک کند. این برنامه‌ها باید به‌گونه‌ای طراحی شوند که به نیازهای خاص این صنایع پاسخ دهند.
۵. ایجاد تعاملات موثر با سازمان‌های اقتصادی: سازمان تامین اجتماعی باید با سازمان‌های اقتصادی و صادراتی تعامل بیشتری داشته باشد تا بتواند نیازها و چالش‌های صنایع صادرات‌محور را بهتر شناسایی و برطرف کند. این تعامل می‌تواند شامل برگزاری جلسات مشترک، کارگاه‌ها و سمینارها باشد.
۶. تدوین معافیت‌های بیمه‌ای برای صنایع نوپا و دانش‌بنیان: باتوجه به عدم ارایه معافیت‌های بیمه‌ای به صنایع نوپا و دانش‌بنیان صادراتی، پیشنهاد می‌شود که سازمان تامین اجتماعی سیاست‌های معافیت بیمه‌ای برای این صنایع را تدوین کند تا بتوانند با هزینه‌های کمتری به توسعه صادرات بپردازند.
۷. نظارت و ارزیابی مستمر: سازمان تامین اجتماعی باید نظارت و ارزیابی مستمری بر عملکرد خود در حمایت از صنایع صادرات‌محور داشته باشد. این نظارت می‌تواند به شناسایی نقاط ضعف و قوت کمک کند و به بهبود خدمات و حمایت‌ها منجر شود.

تشکر و قدردانی

نویسندگان از داوران به جهت راهنمایی و نظراتی که در بهبود این مطالعه موثر واقع شد، نهایت سپاسگزاری را دارند.

منابع مالی

هیچ منابع مالی در این مطالعه وجود ندارد.

تعارض با منافع

هیچ تضادی در منافع در مورد انتشار این مطالعه وجود ندارد، همه نویسندگان، نسخه نهایی ارسال شده را مشاهده و تایید کرده اند. نویسندگان تضمین می کنند که مقاله، اثر اصلی آن ها بوده، قبلا چاپ نشده و در حال حاضر تحت انتشار نمی باشد.

منابع

- [1] World Bank. (2021). *World development report 2021: Data for better lives*. <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2021>
- [2] Organisation for Economic Co-Operation and Development. (2020). *Trade and globalization: Key trends and challenges*. <https://www.oecd.org/>
- [3] European Commission. (2022). *EU trade policy: Supporting jobs and growth european commission*. <https://ec.europa.eu/trade/policy>
- [4] International Labour Office. (2017). *World employment and social outlook-trends 2017*. https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/%40dgreports/%40dcomm/%40publ/documents/publication/wcms_541211.pdf
- [5] Badalivand, M., Karimian, H., & Fathi, S. (2021). The performance of the social security organization in achieving social justice. *Journal of Iranian social development studies*, 13(2), 37-52. (In Persian). <https://www.sid.ir/paper/950163/fa>
- [6] Hosseini, S. R., & Kazemi, M. (2019). Social security policies within the framework of social policy with an Islamic approach. *Journal of islamic economic knowledge*, 10(2), 29-48. (In Persian). <https://sid.ir/paper/360094/en>
- [7] Saadat, S. A., Fallah, M. H., & Yazdi, S. V. (2023). Developing and validating educational strategies for couples to enhance family bonds: A qualitative expert analysis. *Thrita journal of neuron*, 12(1), 2-7. (In Persian). <https://doi.org/10.5812/thrita-138488>
- [8] Bei, Z., & Wijewardana, W. P. (2012). Financial leverage, firm growth and financial strength in the listed companies in Sri Lanka. *Procedia-social and behavioral sciences*, 40, 709-715. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.03.253>
- [9] Salimi, M. J., Hanafizadeh, P., & Jafari, A. (2017). A model for assessing the financial strength of the Iranian Banks. *Journal of financial management strategy*, 5(17), 102-134. (In Persian). https://jfm.alzahra.ac.ir/article_2872_343136eb2f28ed7f0edd0abbb01b6eed.pdf
- [10] Alavi, M., YaghobNejad, A., & Mohammadi Nodeh, F. (2022). Investigating the impact of indicators related to supervision on financing mechanisms and factors affecting it. *Journal of financial economics*, 16(3), 325-353. (In Persian). <https://www.sid.ir/paper/1054206/en>
- [11] Grozdanovska, V., Jankulovski, N., & Bojkovska, K. (2017). International business and trade. *International journal of sciences: Basic and applied research (IJSBAR)*, 31(3), 105-114. <https://www.researchgate.net/profile/Nikolche-Jankulovski/publication/329487447>
- [12] Tambunan, T. (2009). Export-oriented small and medium industry clusters in Indonesia. *Journal of enterprising communities: People and places in the global economy*, 3(1), 25-58. <https://doi.org/10.1108/17506200910943661>
- [13] Vassileva, A., Petkov, V., & Zhelev, P. (2014). International competitiveness of export-oriented industries in Bulgaria. *Chinese business review*, 13(1), 1-18. <https://www.researchgate.net/publication/334762350>
- [14] Shabanov, V. L., Vasilchenko, M. Y., Derunova, E. A., & Potapov, A. P. (2021). Formation of an export-oriented agricultural economy and regional open innovations. *Journal of open innovation: technology, market, and complexity*, 7(1), 32. <https://doi.org/10.3390/joitmc7010032>
- [15] Narimani, M., Estiri, R., Zakeri, A., & Sahebkar, S. M. (2024). Providing a policy model for enhancing export-oriented support for knowledge-based companies; a case study of vice president for science, technology and knowledge-based economy. *Quarterly journal of governance knowledge*, 2(3), 56-82. (In Persian). <https://doi.org/10.22034/jokog.2024.201738>
- [16] Kheyroddin, R., & Ghadi, M. H. (2022). Productive and exportive function of special port economic zones for endogenous regional development (Case study: Special economic zone of Amirabad Port). *Urban strategic thought*, 1(1), 1-23. (In Persian). https://ut.journals.ikiu.ac.ir/article_2699.html
- [17] Sarrafi Zanjani, M., & Mehregan, N. (2018). Asymmetric effect of exchange rate risk on the stock index of export-oriented industries using the NARDL model. *Journal of research in economic modeling*, 9(33), 89-116. (In Persian). <https://doi.org/10.29252/jemr.9.33.89>
- [18] Zouari, A., & Khemakhem, R. (2025). The impact of institutional orientation on export performance: Mediating role of firm innovativeness. *Thunderbird international business review*, 67(2), 181-192. <https://doi.org/10.1002/tie.22418>
- [19] Nidhiprabha, B. (2017). The rise and fall of Thailand's export-oriented industries. *Asian economic papers*, 16(3), 128-150. https://doi.org/10.1162/asep_a_00556
- [20] Mousavi, P., Yusefi Zanuz, R., & Hassanpour, A. (2015). Identifying organizational information security risks using the fuzzy Delphi method in the banking industry. *Information technology management*, 7(1), 163-184. (In Persian). <https://sid.ir/paper/140465/en>
- [21] Rahdary, A., & Nasr, M. (2017). Challenges of think tanks in Iran. *Journal of Management and development process*, 30(2), 23-54. (In Persian). <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.17350719.1396.30.2.4.0>

- [22] Stanujkic, D., Zavadskas, E. K., Karabasevic, D., Smarandache, F., & Turskis, Z. (2017). The use of the pivot pairwise relative criteria importance assessment method for determining the weights of criteria. *Journal for economic forecasting*, (4), 116–133. <https://ideas.repec.org/a/rjr/romjef/vy2017i4p116-133.html>
- [23] Maleki, M. R., & Bagheri, Y. (2024). Social security organization and challenges of business activists. *Majlis and rahbord*, 31(118), 87-122. **(In Persian)**. <https://doi.org/10.22105/ssfmi.v2i2.75>
- [24] Faroque, A. R., Hoque, I., & Gani, M. O. (2025). Role of multinational buyers in ensuring worker voice through social dialogue: an exploratory study of the export oriented garment industry. *Critical perspectives on international business*, 21(1), 105–136. **(In Persian)**. <https://doi.org/10.1108/cpoib-04-2022-0037>
- [25] Alipour, A., Beshkooh, M., & Kordestani, G. (2021). Identify and present the model of challenges of the social security organization in the field of resources and expenditures. *Journal of management accounting and auditing knowledge*, 10(37), 315-324. **(In Persian)**. https://www.jmaak.ir/article_17197.html?lang=en
- [26] Ali Mohqar, F. S., Maleki, M. H., & Keshani, D. M. (2023). Providing a maturity assessment framework for knowledge-based production companies in the food industry with an export-oriented approach. *Mixed research papers*, 17(3), 138–172. **(In Persian)**. <https://doi.org/10.22059/jed.2024.99698>